

ภาพสะท้อนจากวิถีชีวิตของอุปรากรจีน

โดย

นางสาวลีนจี บางขุนทด

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาพสะท้อนจากวิถีชีวิตของอุปรากรจีน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2563
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

MUSING ON CHINESE OPERA LIFE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Fine Arts (VISUAL ARTS)
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2020
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ ภาพสะท้อนจากวิถีชีวิตของอุปรากรจีน
โดย ลิ่นจี้ บางขุนทด
สาขาวิชา ทัศนศิลป์ แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ ทรงไชย บัวชุม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ธณฤกษ์ ทิพย์วารี)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(อาจารย์ทรงไชย บัวชุม)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

(รองศาสตราจารย์นาวิน เปียดกลาง)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(รองศาสตราจารย์รุ่ง อีระพิจิตร)

59001214 : ทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

คำสำคัญ : อัตลักษณ์, การข้ามพันวัฒนธรรม, เทคโนโลยีสมัยใหม่, อุปรากรจีน, วิถีชีวิต

นางสาว ลิ่นจี บางขุนทด: ภาพสะท้อนจากวิถีชีวิตของอุปรากรจีน อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์หลัก : อาจารย์ ทรงไชย บัวชุม

การสร้างสรรควิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้า ต้องการนำเสนองานจิตรกรรมที่สะท้อนการผสมผสานกันระหว่างรูปธรรมและนามธรรมในวิถีชีวิตของกลุ่มคนที่มีอาชีพเล่น “จิว” ในประเทศไทย อาชีพจิว มีจำนวนน้อยมากหากเปรียบกับอาชีพอื่น ๆ ในสังคม จิว ซึ่งเป็นที่รับรู้โดยทั่วไปว่าเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติจีน จิวเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทยมานานกว่า 400 ปีมาแล้ว การศึกษาเกี่ยวกับวิถีชีวิตของอุปกรจีนในสังคมไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงความเป็นอยู่ของคนเล่นจิวในปัจจุบัน และเข้าใจอัตลักษณ์จีนในสังคมไทย จิวเป็นอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ที่มีการให้นิยามตัวเองใหม่ไม่ได้ถูกจำกัดด้วยขอบเขตทางภาษาจีนเช่นในอดีต เป็นจิวที่เกิดการรังสรรค์ทางวัฒนธรรมระหว่างชาวจีนและชาวไทย และเกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม กลายเป็นจิวที่มีอัตลักษณ์เฉพาะตนที่ไม่เหมือนจิวในประเทศใด จิวที่ได้เข้ามาดำรงอยู่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย ก่อเกิดกระบวนการข้ามพันวัฒนธรรม โดยถูกนำมาดัดแปลง ผสมผสานให้เข้ากับจริตของคนไทย

คนจิวในปัจจุบันซึ่งเหลือเพียงไม่กี่คณะในประเทศไทยจากทั่วภูมิภาค ข้าพเจ้าเกิดความสนใจในตัวบุคคลของคนเล่นจิวในเมืองไทย เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้และค่าครองชีพที่สูงขึ้น และความนิยมจิวลดน้อยลงค่านิยมในการสนับสนุนจิวไม่เหมือนสมัยก่อน แต่คนเล่นจิวก็ยังยึดมั่นในอาชีพของตนเพื่อที่จะแสดงจิวให้คนรุ่นหลังได้สืบทอด ทำให้ข้าพเจ้าเกิดความสะเทือนใจและเป็นแรงผลักดันต่อคนที่ยึดถือในอาชีพจิวเป็นหลัก แม้ว่าจิวไม่ใช่วัฒนธรรมไทยโดยตรง

คนไทยหรือคนไทยเชื้อสายจีนยังคงทำอาชีพหล่อเลี้ยงคนจิวจวบจนมาถึงปัจจุบัน ข้าพเจ้าได้นำเรื่องราวและวิถีชีวิตของนักแสดงจิวที่ยังมีอยู่ในปัจจุบันมาถ่ายทอดและตีแผ่สู่สังคมในอีกแง่มุมหนึ่ง ด้วยกระบวนการสร้างสรรค์งานจิตรกรรมสีน้ำมันภายใต้หัวข้อ “ภาพสะท้อนจากวิถีชีวิตของอุปกรจีน” ให้ความสำคัญไปที่การสะท้อนให้เห็นถึงชีวิตของคนเล่นจิว เพราะในมุมมองการสร้างสรรคของข้าพเจ้าคนเล่นจิว เป็นตัวกลางสำคัญที่สามารถสื่อถึงระบบเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง เราไม่สามารถรู้ได้ว่า จิวจะยังมีอยู่ในประเทศได้นานเพียงใด แม้ในความเจริญรุ่งเรืองมากที่สุด จิวก็เคยโด่งดังมาก แต่ความเจริญรุ่งเรืองและความก้าวหน้าในปัจจุบันนั้น ความเหลื่อมล้ำจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้ทำลายความเชื่อและความศรัทธาลงไป

ความสามารถที่จะข้ามพ้นทางวัฒนธรรมนี้ จะสามารถดำเนินต่อไปได้หรือไม่ คือสิ่งที่ข้าพเจ้าสนใจ และนำเสนอในการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ในชุดนี้

59001214 : Major (VISUAL ARTS)

Keyword : Identity, Transculturation, Advanced, Technologies, Chinese opera

MISS LINGEE BANGKHUNTOD : MUSING ON CHINESE OPERA LIFE THESIS

ADVISOR : PROFESSOR SONGCHAI BUACHUM

The creation of this thesis to represent my artworks. which reflect the relationship between Realistic and Abstract in Chinese opera's life. Chinese opera troupes in Thailand begin to decrease in numbers. Chinese opera in one of the oldest performance art in the world, as an important part of Chinese traditional culture. In Thailand, Chinese opera has become for 400 years. The purpose of this research is to study Chinese opera's life and understand Chinese identity in Thai society. Brought along to Thailand in several times of immigration, Chinese opera, a traditional performance representing eminent ethnic identity, has gradually and continually re-identified in Thai socio-cultural contexts by the overseas themselves cooperated by native Thai people. This cultural change leads to its prominently characteristics that are different from any other ones in other countries, even in China. Owing to the cross-cultural process, Thai Chinese opera today does not only serve the Thai's preference but also go beyond the boundary of Chinese language.

In spite of having not many troupes who keep carrying out in the present time due to the inconsistency between income and living expense and the decline in popularity, the opera performers hold on their points firmly in order to pass on this cultural heritage. Impressively, today's situation of Chinese opera, especially the performers' everyday lives, are presented in a set of oil paintings in a thesis exhibition "Reflections from the Lives of Chinese Opera". Through the researcher's eyes, the performers of Chinese opera can indicate Thailand's economic tendency for modern technology highly affect people's faith toward Thai Chinese opera: turning the performance from the popular point down to its decline. Whether the cultural survival take place for Thai Chinese opera is an interesting question, as well.

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอน้อมรำลึกและซาบซึ้งในคุณของผู้มีอุปการคุณอัน ได้แก่ บิดา มารดา ที่คอยส่งเสริมและสนับสนุนเป็นกำลังใจให้ข้าพเจ้าได้ศึกษาเล่าเรียนและได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่ข้าพเจ้ารัก และขอขอบพระคุณคณาจารย์คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยเฉพาะอาจารย์ทรงชัย บัวชุม ที่เป็นพี่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ทั้งให้คำชี้แนะแนวทางในการสร้างสรรค์ให้ข้าพเจ้า

นอกจากนี้ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณคณะจิวในประเทศไทย และนักแสดงจิวทุก ๆ ท่าน ขอให้คุณงามความดีทั้งปวงให้คณะจิวได้สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นได้อยู่กับสังคมไทยตลอดไป ขอให้ความดี ความเมตตาที่มี และคุณค่าในการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ครั้งนี้ เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศในภายหน้า

ลีนจี บางขุนทด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1	1
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	2
ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์.....	3
สมมติฐานของการสร้างสรรค์.....	3
ขอบเขตของการสร้างสรรค์.....	3
ขั้นตอนของการสร้างสรรค์.....	4
วิธีการสร้างสรรค์.....	4
แหล่งข้อมูล.....	5
บทที่ 2	6
ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์.....	6
ทัศนคติที่เกี่ยวข้องในการสร้างสรรค์.....	7
ที่มาแนวความคิดและแรงบันดาลใจ	7
อิทธิพลที่ได้รับจากการสร้างสรรค์ : สถานการณ์จิวในไทยในปัจจุบัน	8
อิทธิพลความบันเทิงในสังคมปัจจุบัน.....	10
อิทธิพลและความบันเทิงในศิลปกรรม	16

อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปินในประเทศไทย : ชัยยศ จินดากุล	21
การประมวลผลอิทธิพลในการสร้างสรรค์	24
บทที่ 3	25
ขั้นตอนและกระบวนการสร้างสรรค์	25
ขั้นตอนการประมวลความคิด	25
ภาษาและการใช้ภาษาของทัศนศิลป์	26
ทัศนธาตุที่ใช้ในการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์	27
อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์	34
วิธีการดำเนินการสร้างสรรค์	35
ขั้นตอนการติดตั้งจัดวางผลงาน	38
การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุป	38
บทที่ 4	39
การวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์	39
ผลงานการสร้างสรรค์ช่วงก่อนวิทยานิพนธ์	39
ผลงานการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์	52
ปัญหาและวิธีการแก้ไข	63
บทที่ 5	64
บทสรุป	64
รายการอ้างอิง	65
ประวัติผู้เขียน	67

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1	ภาพการแต่งหน้าของนักแสดง 10
ภาพที่ 2	ภาพการทบทวนบทร้อง 11
ภาพที่ 3	ภาพการนั่งชมจิวัดติดกับคอนโด 12
ภาพที่ 4	ภาพการอันเชิญเทพ ที่มา : MTHAI .COM, เข้าถึงเมื่อ 15 มีนาคม 2564,..... 14
ภาพที่ 5	ภาพการแสดงจิว ที่มา : MTHAI .COM, เข้าถึงเมื่อ 15 มีนาคม 2564,..... 15
ภาพที่ 6	ภาพความประทับใจพระอาทิตย์ยามอรุณ จิตรกรรมสีน้ำมันของโมนีต์ เขียนเมื่อ ค.ศ. 1987 ที่มา : ประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันตก, เข้าถึงเมื่อ 18 มีนาคม 2564..... 18
ภาพที่ 7	ภาพปีแอร์ ออกุสต์ เรอนัวร์ (Pierre – Auguste Renoir, ค.ศ. 1841-1919)..... 19
ภาพที่ 8	ภาพ Luncheon of the Boating party, 1880 -1881,the Philips collection, Washington, D .C. ที่มา : chutimonchu, เข้าถึงเมื่อ 3 มีนาคม 2563, เข้าถึงได้จาก https://chutimonchu.wordpress.com/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8 20
ภาพที่ 9	ภาพ Mme.Charpentier and children 1878, Metrcpditan Museum of Art, new York. ที่มา : chutimonchu , เข้าถึงเมื่อ 3 มีนาคม 2563, เข้าถึงได้จาก https://chutimonchu.wordpress.com/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%82 20
ภาพที่ 10	ภาพชัยยศ จินดากุล มา : zipevent, เข้าถึงข้อมูลเมื่อ 6 มกราคม 2563..... 21
ภาพที่ 11	ภาพผลงาน ชัยยศ จินดากุล ที่มา : zipevent, เข้าถึงข้อมูลเมื่อ 6 มกราคม 2563 เข้าถึงได้จาก https://www.zipeventapp.com/e/believe-in-chaiyot-jindagun 22
ภาพที่ 12	ภาพผลงาน ชัยยศ จินดากุล ที่มา : zipevent, เข้าถึงข้อมูลเมื่อ 6 มกราคม 2563 เข้าถึงได้จาก https://www.zipeventapp.com/e/believe-in-chaiyot-jindagun 22
ภาพที่ 13	ภาพผลงาน ชัยยศ จินดากุล ที่มา : zipevent, เข้าถึงข้อมูลเมื่อ 6 มกราคม 2563 เข้าถึงได้จาก https://www.zipeventapp.com/e/believe-in-chaiyot-jindagun 23

ภาพที่ 14	ภาพผลงาน ชัยยศ จินดากุล ที่มา : zipevent, เข้าถึงข้อมูลเมื่อ 6 มกราคม 2563 เข้าถึงได้จาก https://www.zipeventapp.com/e/believe-in-chaiyot-.....	23
ภาพที่ 15	ภาพวิเคราะห์ทัศนธาตุรูปทรง ในผลงานจิตรกรรมของข้าพเจ้า	27
ภาพที่ 16	ภาพวิเคราะห์ทัศนธาตุของเส้น ในผลงานจิตรกรรมของข้าพเจ้า.....	28
ภาพที่ 17	ภาพวิเคราะห์ทัศนธาตุสี ในผลงานจิตรกรรมของข้าพเจ้า.....	29
ภาพที่ 18	ภาพวิเคราะห์ทัศนธาตุน้ำหนักอ่อนแก่ของแสงและเงา ในผลงานจิตรกรรมของ ข้าพเจ้า.....	30
ภาพที่ 19	ภาพวิเคราะห์ทัศนธาตุพื้นผิว ในผลงานจิตรกรรมของข้าพเจ้า	31
ภาพที่ 20	ภาพวิเคราะห์ทัศนธาตุพื้นที่ว่าง ในผลงานจิตรกรรมของข้าพเจ้า	32
ภาพที่ 21	ภาพวิเคราะห์มิติในผลงานจิตรกรรมของข้าพเจ้า	33
ภาพที่ 22	ภาพแสดงอุปกรณ์การสร้างสรรค์	34
ภาพที่ 23	ภาพการกำหนดวันเวลาการแสดงผลงานทาง Facebook เพจต่าง ๆ.....	35
ภาพที่ 24	ภาพการร่างภาพบนเฟรมผ้าใบกับผลงานจริง.....	36
ภาพที่ 25	ภาพการสร้างสรรค์จริง.....	36
ภาพที่ 26	ภาพวิธีการสร้างสรรค์ในผลงานจริง.....	37
ภาพที่ 27	ภาพการติดตั้งผลงาน	38
ภาพที่ 28	ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1	42
ภาพที่ 29	ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2	43
ภาพที่ 30	ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3	44
ภาพที่ 31	ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 4	45
ภาพที่ 32	ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 5	46
ภาพที่ 33	ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 6	47
ภาพที่ 34	ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 7	48
ภาพที่ 35	ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 8	49

ภาพที่ 36	ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 9	50
ภาพที่ 37	ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 10	51
ภาพที่ 38	ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1	55
ภาพที่ 39	ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2	56
ภาพที่ 40	ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3	57
ภาพที่ 41	ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 4	58
ภาพที่ 42	ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 5	59
ภาพที่ 43	ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 6	60
ภาพที่ 44	ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 7	61
ภาพที่ 45	ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 8	62

บทที่ 1

บทนำ

ศาสตร์แห่งศิลปวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ ควรต้องรักษาไว้อย่างหวงแหน ซึ่งวัฒนธรรมประเพณีคำสอนส่วนใหญ่มักส่งผ่านมาทางการแสดงอย่างเช่น การแสดงอุปรากรจีน หรือ จิ้ว ของประเทศจีน ที่มีอายุยืนยาวร่วมพันปี ตามที่มีหลักฐานปรากฏว่าเริ่มต้นมาตั้งแต่สมัยราชวงศ์ซ่ง (ค.ศ. 1179-1276) ทางภาคใต้ของจีนมีคณะจิ้ว เปิดการแสดงมีบทบาทเป็นโคลงกลอน สลับการร้อง ใช้วงเครื่องดีดสีตีเป่าประกอบการแสดง ส่วนทางภาคเหนือนั้น ราวช่วงต้นศตวรรษที่ 13 ในสมัยราชวงศ์หยวนเกิดรูปแบบของจิ้วขึ้นมาเรียกว่า “จัจจิว” แบ่งการแสดงออกเป็น 4 องค์ โดยมีแต่ตัวละครเอกเท่านั้น ที่จะมียุทธ์เป็นทำนองเดียวตลอดเรื่อง เป็นที่นิยมในหมู่ขุนนางชั้นสูง เรื่องราวที่แสดงจึงมักดัดแปลงมาจากพงศาวดารหรือประวัติศาสตร์ ส่วนทางใต้นั้น ผู้คนนิยมดูจิ้วที่มีเนื้อหาเป็นเรื่องเล่าพื้นบ้าน พอมาถึงช่วงศตวรรษที่ 16 บ้านเมืองสงบ วรรณกรรมเลเย่เพื่อฟังผลให้บทอุปรากรสละสลวยมากขึ้น จนมาถึงช่วงศตวรรษที่ 18 เกิดอุปรากรแบบใหม่ที่กรุงปักกิ่ง ซึ่งเป็นรูปแบบของจิ้วในปัจจุบัน สมัยของพระนางซูสีไทเฮานั้น จิ้วในเมืองจีนถือว่าได้รับความนิยมสูงสุด จนกระทั่งสิ้นสมัยของพระนาง คณะจิ้วที่เคยได้รับการอุปถัมภ์จากราชสำนักและขุนนางต่าง ๆ ก็ต้องพึ่งตัวเองจนแพร่ขยายออกสู่ชาวบ้าน มาถึงปัจจุบันในไทยเอง เราท่านมักจะเห็นคณะจิ้วอยู่ตามงานวัดหรืองานประจำปีของศาลเจ้า และนับวันจะหายากขึ้นทุกวัน (ฐานเศรษฐกิจ)

จิ้วในภาษาจีนกลางคือ ซีฉวี หากเอ่ยถึงจิ้ว ทุกคนก็คงนึกถึงนักแสดงในชุดที่มีสีฉูดฉาด แต่งหน้าฉูดฉาด สำหรับคนไทยเราแล้ว จิ้วเหมือนสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว แต่ในขณะที่เดียวกันก็เหมือนสิ่งที่อยู่ไกลตัวด้วย (ศิริทรานนท์., 2562) ในสังคมปัจจุบันการชมจิ้วหรืออุปรากรจีนมีน้อยมาก นอกจากการชมจิ้วได้ตามเทศกาล อุปรากรจีนในประเทศไทยมีเพียงไม่กี่คณะที่ยังทำการแสดงอยู่ การแสดงจิ้วได้สืบทอดมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การยึดถือในการแสดงจิ้วนั้นเป็นเรื่องที่ยาก เพราะในสังคมปัจจุบันคนส่วนมากไม่ค่อยนิยมจิ้วเหมือนสมัยก่อน และจิ้วในประเทศไทยได้เสื่อมความนิยมลง เพราะการถ่ายทอดความงามในจิ้วนั้นมีความเปลี่ยนแปลงจากอดีต 2 ลักษณะ การเปลี่ยนแปลงเชิงลดทอน อันได้แก่การฝึกหัดและความประณีตในการแสดงย่อหย่อนลง จำนวนบุคคลากรลดน้อย แต่ในอีกทางหนึ่งจ้วยังมีการเปลี่ยนแปลงเชิงทดลอง คือ การพยายามที่จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาจิ้ว ที่สำคัญการสร้างสรรคจิ้วไทยที่นำองค์ประกอบทางการแสดงต่างๆของไทย ไม่ว่าจะเป็นวรรณกรรมการแสดงดนตรี เครื่องแต่งกาย ภาษา และการจัดเวทีแบบตะวันตกมาใช้กับจิ้ว จนกลายเป็นจิ้วไทย คือ ความ

พยายามสร้างอัตลักษณ์ใหม่ จนทำให้คนจีนในไทยกลายเป็นคนหลายอัตลักษณ์ และทำให้ความจีนในสังคมไทย หรือความเป็นไทยในหมู่คนจีน ไม่สามารถแบ่งแยกได้ ข้าพเจ้าสะท้อนมุมมองของวิถีชีวิตของคนเล่นจ๊วและอาชีพนี้ เห็นถึงภาพลักษณ์ยังคงเดิม เหมือนถนนเยาวราชในอดีตที่เป็นย่านการค้าที่ดีที่สุด ผู้คนพลุกพล่าน มีโรงจ๊ว โรงละคร มีผู้คนหลังไหลมาชม เปรียบเทียบกับปัจจุบันนั้นต่างกันเป็นอย่างมาก

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุปรากรจีน หรือ จ๊ว เป็นหนึ่งมหรสพของชาวจีนที่ได้ตั้งถิ่นฐานวัฒนธรรมระหว่างชาวจีนและชาวไทย แสดงถึงความสัมพันธ์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

จ๊วที่เคยโด่งดังในอดีต กลายเป็นมหรสพที่หาชมยากแล้วเลยไปตามกาลเวลา สถานะของนักแสดงโดยส่วนมาก จะประกอบอาชีพการแสดงจ๊วกันทั้งครอบครัว โดยสืบทอดจากบรรพบุรุษไปสู่ลูกหลาน ในสังคมไทยปัจจุบันยังมีอาชีพการแสดงจ๊วโดยยึดติดและมั่นคงในอาชีพของตน ภายใต้อุ้งมือของเวทียังมีเรื่องราวการต่อสู้ดิ้นรน เรื่องราวความเป็นจริงที่นักแสดงมีสัมพันธภาพต่าง ๆ ต่ออาชีพของตน การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีทำให้ค่านิยมการชมจ๊วลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด คุณค่าทางวัฒนธรรมอันดีงาม ที่คนรุ่นเก่าได้ส่งต่อให้ลูกหลานกำลังจะเลือนหายไป เกิดจากเศรษฐกิจและเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาแทรกแซงในชีวิตประจำวันมากขึ้น ถึงแม้เศรษฐกิจจะเปลี่ยนแปลงเพียงใด ยังมีคณะจ๊วเพียงบางคณะได้ถ่ายทอดเรื่องราวของมือนอาชีพการแสดงอุปรากรจีน ซึ่งมีทั้งเด็กเล็กจนไปถึงคนชรา เป็นอาชีพที่แฝงไปด้วยเรื่องราววัฒนธรรมในอดีตท่ามกลางสังคมที่เติบโต อุปรากรจีนเป็นอีกหนึ่งสัญลักษณ์ที่บอกถึงการต่อสู้ดิ้นรนของรายได้อันน้อยนิดกับค่าครองชีพสูงที่เพิ่งสูงขึ้น

บทละครในการแสดงคล้ายกับเป็นบทละครในชีวิตจริงของคนเล่นจ๊ว สภาพเศรษฐกิจทางสังคมเป็นตัวขับเคลื่อนที่มีความสำคัญต่อสถานะของอุปรากรจีนในปัจจุบัน สัมพันธภาพในอาชีพและสัมพันธภาพของนักแสดงได้เปลี่ยนแปลงและวิ่งตามสถานการณ์เศรษฐกิจ หากวันใดที่เศรษฐกิจเกิดการเปลี่ยนแปลงและถดถอยลง จ๊วไม่เป็นเพียงอาชีพของหนึ่งคน แต่เป็นเพียงหนึ่งอาชีพของทั้งครอบครัว และทั้งคณะ ความรักและความห่วงใยของนักแสดง อาจไม่สามารถสืบสานวัฒนธรรมและความคงอยู่ให้ลูกหลานได้อีกต่อไป

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์

1. เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมการแสดงอุปรากรจีน และเห็นคุณค่าทางวัฒนธรรมชาวจีนและชาวไทยที่อยู่ร่วมกันมา
2. เพื่อให้เห็นถึงสัมพันธภาพของนักแสดงจิวและสัมพันธภาพในอาชีพของตน
3. เพื่อให้เห็นถึงอาชีพที่ไม่เป็นเปลี่ยนแปลงยังคงอนุรักษ์รักษาไว้และถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น
4. เพื่อให้เห็นการแทรกแซงของเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ในปัจจุบันที่มีบทบาทต่อวิถีชีวิตมหรสพอุปรากรจีน

สมมติฐานของการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงาน โดยการบอกเล่าเรื่องราวในชีวิตของนักแสดงอุปรากรจีนภายใต้เบื้องหลังเวทีการแสดง ที่ขับเคลื่อนไปตามระบอบเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงรวมไปถึงรายได้และค่าครองชีพที่ขัดแย้งกัน ค่านิยมการชมจิวที่ลดน้อยลง ทำให้มีผลกระทบต่ออาชีพของคนเล่นจิวโดยตรง เนื่องจากจิวได้สืบทอดกันเป็นครอบครัว โดยส่วนมากนักแสดงจิวเล่นจิวมาตั้งแต่เด็ก ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น หากวันใดที่จิวได้เลือนหายไป หมายถึง นักแสดงทั้งครอบครัวกำลังจะดับสูญ トラบไคที่ยังมีศาลเจ้า จิวก็ยังมีอยู่ แต่ยังคงเหลือไม่กี่คณะในประเทศไทย ทั้งนี้เป็นไปตามสังคมและเศรษฐกิจที่มีเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า ทำให้ผู้คนหันเหความสนใจไปในทิศทางอื่น และอาจลืมเลือนศิลปวัฒนธรรมอันมีคุณค่าของชาวจีนและชาวไทยในอดีตที่อยู่ร่วมกันมา โดยสามารถสัมผัส รับรู้ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ ที่กำลังเกิดขึ้น รับรู้ทั้งอารมณ์ความรู้สึก ความหมาย แนวคิดที่สะท้อนผ่านผลงานจิตรกรรม

ขอบเขตของการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ ข้าพเจ้าสนใจอาชีพการแสดงจิว สนใจความเป็นตัวของตัวเอง และความเป็นจริงที่อยู่เบื้องหลังเวที อาชีพจิวได้สืบทอดกันเป็นครอบครัวจากรุ่นสู่รุ่น เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงเป็นตัวชี้วัดค่านิยมของการชมจิวและการจ้างวาน ทำให้ระดับความสนใจของคนหันเหความสนใจไปทิศทางอื่น ข้าพเจ้าได้นำเสนออัตลักษณ์ในอิริยาบถต่าง ๆ ของนักแสดงเบื้องหลังเวทีก่อนขึ้นแสดง บวกกับการแทรกแซงของวัตถุสิ่งของที่บ่งบอกถึงความหมายอันเชื่อมโยงกันระหว่างชีวิตของผู้คน สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในพื้นที่ และในสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน มาเป็นสื่อกลางของการเกิดแรงบันดาลใจด้านทัศนคติทางศิลปะ เพื่อให้เห็นถึงสัมพันธภาพในอาชีพและความสัมพันธ์ของจิวที่กำลังจะเลือนหายไป

ขั้นตอนของการสร้างสรรค์

1. สืบค้นข้อมูลกำหนดการของการแสดงอุปรากรจีน ในย่านกรุงเทพมหานครจากนักแสดงอุปรากรจีน
2. เก็บข้อมูลโดยการถ่ายภาพของนักแสดงโดยเชื่อมโยงกับแนวความคิด และสัมภาษณ์นักแสดง
3. การศึกษาข้อมูลจากหนังสือประวัติความเป็นมาของคนจีน และประวัติความเป็นมาของอุปรากรจีน
4. การนำข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมมาทำเป็นภาพร่างเพื่อหาความหมายที่สอดคล้องกับแนวความคิด
5. การสร้างสรรค์ผลงานจริงจากภาพร่าง
6. วิเคราะห์สรุปประเด็นในผลงานที่สร้างสรรค์
7. สรุปผลงานสร้างสรรค์
8. การนำเสนอผลงานและติดตั้งผลงาน พร้อมทั้งเอกสารการทำวิทยานิพนธ์

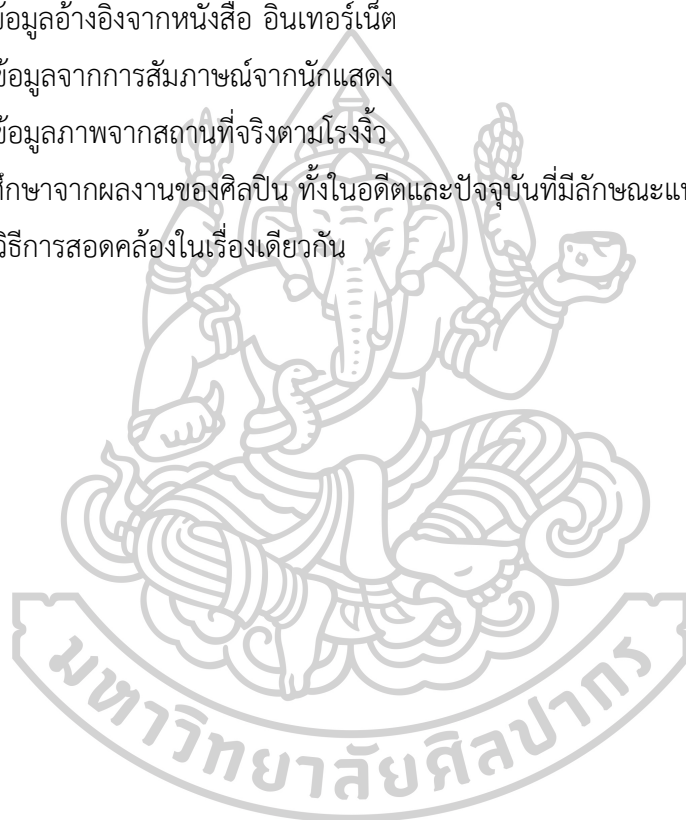
วิธีการสร้างสรรค์

1. การหาข้อมูลและการรวบรวมข้อมูล ข้าพเจ้าได้หาข้อมูลด้วยการถ่ายภาพนักแสดงจิวตามสถานที่จัดงานในศาลเจ้าและมูลนิธิ และสังเกต พฤติกรรมเบื้องหลังเวทีในอิริยาบถตั้งแต่การขึ้นแสดงจนจบการแสดงของเบื้องหลังเวที สัมภาษณ์และพูดคุยเพื่อเก็บข้อมูลและนำภาพถ่ายที่มีมาความเชื่อมโยงกับแนวคิดมาคิดวิเคราะห์กับเหตุและผลในการนำเสนอ ด้วยกระบวนการการสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์เชิงศิลปะ
2. การสร้างภาพร่าง ข้าพเจ้ารวบรวมข้อมูลผ่านการคิดวิเคราะห์และเชื่อมโยงกับแนวความคิดแล้วนำมาร่างภาพบนกระดาษเพื่อจัดองค์ประกอบ และนำภาพร่างมาเปรียบเทียบกับรูปถ่ายกับแนวความคิด และอาจเพิ่มเติมในส่วนของวัตถุหรือพื้นหลังเพื่อความสมบูรณ์ของภาพ
3. การสร้างสรรค์ผลงานจริง ข้าพเจ้าได้วัดขนาดของภาพร่างก่อน แล้วจึงวัดขนาดของผ้าใบให้เหมาะสม ร่างภาพบนผ้าใบและจัดองค์ประกอบภายในภาพ จัดระยะน้ำหนักรูปตามแบบภาพร่างและนำมาเปรียบเทียบกับภาพถ่ายอีกครั้งเพื่อดูความถูกต้องของสัดส่วน เมื่อแบบร่างชัดเจนจึงลงสีน้ำมันตามแบบการขึ้นรูปรวม ๆ
4. เทคนิควิธีการในการสร้างสรรค์ การขึ้นรูปรวม ๆ ของการสร้างสรรค์มีความสำคัญในเรื่องขั้นตอนของกระบวนการ เพราะทำให้เราได้เห็นถึงความผิดพลาดเพื่อแก้ไขในส่วนต่างๆ จากนั้นก็สร้างระยะและค่าน้ำหนักตามความเหมาะสมให้สมดุลกันทั่วทั้งภาพ

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุป เมื่อข้าพเจ้าได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะแล้วจึงนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาในวิทยานิพนธ์ เพื่อรู้สาเหตุของการสร้างสรรค์และกระบวนการต่าง ๆ และเก็บข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนากระบวนการสร้างสรรค์ในการทำงานศิลปะครั้งต่อไป

แหล่งข้อมูล

1. ข้อมูลจากภาพถ่ายนักแสดงจีวหลังเวทีการแสดง
2. ข้อมูลอ้างอิงจากหนังสือ อินเทอร์เน็ต
3. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากนักแสดง
4. ข้อมูลภาพจากสถานที่จริงตามโรงจีว
5. ศึกษาจากผลงานของศิลปิน ทั้งในอดีตและปัจจุบันที่มีลักษณะแนวความคิด รูปแบบวิธีการสอดคล้องในเรื่องเดียวกัน

บทที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

ชาวจีนเข้ามาตั้งถิ่นฐานอย่างมั่นคงถาวรในประเทศไทยตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา และได้รับความสะดวกในการประกอบอาชีพ ทำให้ชาวจีนเข้ามา มากขึ้น จนกลายเป็นชนกลุ่มน้อยที่ใหญ่ที่สุดในสังคมไทย ชาวจีนยึดมั่นในประเพณีและความเชื่อดั้งเดิมอย่างเคร่งครัด ความเชื่อเหล่านี้ก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่ชาวจีน และมีกิจกรรมทางสังคม ทั้งพิธีกรรมทางศาสนา และพิธีกรรมกินเจ และเทศกาลอื่น ๆ ศิลปะวัฒนธรรมมีบทบาทสำคัญต่อวิถีชีวิตชาวจีน จิวเป็นการแสดงประเภทหนึ่งของชาวจีนที่สะท้อนสภาพสังคมและแสดงถึงขอบเขตทางชาติพันธุ์จีนในสังคมไทย การแสดงจิวมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในสังคมไทยแต่เดิมจิวมีฐานะสิ่งบูชาเทพเจ้า จิวเป็นอุปรากรจีนที่เล่นถวายเจ้า การเล่นจิวจึงมักจะมีการตั้งโรงแสดงที่หน้าศาลเจ้า เมื่อถึงเทศกาลไหว้เจ้าต่าง ๆ เช่น เทศการตรุษจีน เทศกาลสารทจีน ไหว้พระจันทร์ หรือจะเล่นในเทศกาลวันเกิดของเจ้าก็ได้ เช่น วันเกิดเจ้าแม่กวนอิม เป็นต้น ต่อมาจิวจึงเป็นความบันเทิงของชาวจีน ("อัตลักษณ์จีนในสังคมไทยจากวรรณกรรมไทย ") ราวกลับว่าได้อยู่ในประเทศจีนที่ตนย้ายถิ่นฐานเข้ามา ได้ชมบรรยากาศที่คุ้นเคย ชมความวิจิตร ที่สามารถสร้างมโนภาพจากฉากผ้าและกระดาษของโรงจิว ทำให้เกิดชุมชนชาวจีนและวิถีชีวิตแบบจีน และสอดแทรกคำสั่งสอนให้ทำความดีแก่สังคม

การสร้างสรรค์ผลงานด้วยการบอกเล่าเรื่องราวผ่านนักแสดงจิวและอาชีพของนักแสดงที่ยังเหลืออยู่ในประเทศไทย แรงแบบดาลใจในการสร้างสรรค์นั้นเกิดจากที่ข้าพเจ้าได้สงสัยในตัวนักแสดงและการเข้ามาของจิวที่ไม่ได้เป็นอัตลักษณ์ของคนไทยโดยตรง แต่จิวเป็นอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ที่มีการให้คำนิยามตัวเองใหม่ ไม่ได้ถูกจำกัดด้านขอบเขตทางภาษาจีน ดังเช่น ในอดีตกลายเป็นจิวที่มีอัตลักษณ์เฉพาะตนที่ไม่เหมือนจิวประเทศใด แม้จะไม่ปรากฏอย่างชัดเจนว่าจิวได้เข้าสู่ประเทศไทยสมัยใด แต่ก็สันนิษฐานว่าจิวได้เข้ามาสู่ประเทศไทยอย่างช้าที่สุดก็หลังที่ชาวจีนมีการตั้งหลักฐานมั่นคงแล้ว คนเล่นจิวก็ได้สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่นตั้งแต่อดีต ในขณะที่สังคมขับเคลื่อนไปตามระบบเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงรวมไปถึงรายได้และค่าครองชีพที่ขัดแย้งกัน ค่านิยมการชมจิวที่ลดน้อยลง ทำให้มีผลกระทบต่ออาชีพของคนเล่นจิวโดยตรง เนื่องจากจิวได้สืบทอดกันเป็นครอบครัว โดยส่วนมากนักแสดงจิวเล่นจิวมาตั้งแต่เด็ก ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น หากวันใดที่จิวได้เลือนหายไป หมายถึง นักแสดงทั้งครอบครัวกำลังจะดับสูญ トラบใดที่ยังมีศาลเจ้า จิวก็ยังมีอยู่ แต่ยังหลงเหลือไม่กี่คณะในประเทศไทย ทั้งนี้เป็นไปตามสังคมและเศรษฐกิจที่มีเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า ทำให้ผู้คนหันเหความสนใจไปใน

ทิศทางอื่น อันเนื่องจากความเชื่อมความนิยมในการชมจิวในประเทศไทยตลอดจนอิทธิพลทางการเมือง และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้จิวพยายามปรับเปลี่ยนรูปแบบการแสดงเพื่อความอยู่รอด

ทัศนคติที่เกี่ยวข้องในการสร้างสรรค์

ในการสร้างสรรค์ผลงาน ข้าพเจ้ามีทัศนคติที่มีต่อการสร้างสรรค์เนื่องด้วยชุมชนที่ข้าพเจ้าอาศัยอยู่เป็นชุมชนชาวจีนในตัวเมืองของกรุงเทพมหานคร ตลาดกิงเพชร เขตราชเทวี จึงคุ้นเคยกับชาวไทยเชื้อสายจีนและเป็นคนจีนส่วนใหญ่ เป็นแหล่งทำมาหากินและตั้งถิ่นฐานมีโรงเรียนพิเศษที่สอนภาษาจีนให้กับเด็ก ป้ายประกาศที่ติดตามกำแพงล้วนเป็นภาษาจีน ในเทศกาลไหว้เจ้า ตรอกซอกซอยเต็มไปด้วยโรงจิว 2 ถึง 3 โรง เรียงกัน ข้าพเจ้ามีความทรงจำในวัยเด็กเป็นอย่างดี มีจิวเล่นประจำปีทุกปี มีเด็กกระแวนนั้นมาเล่นแถว ๆ โรงจิว ข้าพเจ้าเกิดความหลงใหลในการแต่งกายของจิว แต่ที่สะดุดตามากที่สุดคือใบหน้าของจิว ได้แต่งหน้าทั้งดงามราวกับไม่มีอยู่จริงในสังคม สมัยที่ข้าพเจ้าเป็นเด็กยังมีผู้สูงวัยมานั่งชมจิวอยู่มากมาย มีทั้งเสียงหัวเราะ และเป็นสถานที่พบปะพูดคุยกัน แต่ปัจจุบันจิวเป็นเพียงละครที่เล่นถวายเจ้า แทบจะไม่มีคนนั่งดูหน้าโรงจิว

ที่มาแนวความคิดและแรงบันดาลใจ

จิวในประเทศไทย ส่วนมากคนไทยในปัจจุบันรู้จักเป็นอย่างดีคือจิวแต่จิว แต่ในอดีตก็ยังมีจิวประเภทอื่นเข้าสู่ประเทศไทย มักเป็นจิวที่ได้รับความนิยมอยู่ในบริเวณมณฑลฮกเกี้ยน มณฑลกว๋างตุ้ง และมณฑลไหหลำ ซึ่งเป็นที่อยู่เดิมของคนจีนและคนไทยเชื้อสายจีนเกือบทั้งหมดในประเทศไทย การที่จิวถูกชดองจำกัดอยู่แต่เฉพาะในหมู่คนจีน หรือคนเชื้อสายจีนที่มีความรู้ในภาษาจีน ทำให้จิวเชื่อมความนิยมลงมาก พบว่าการเชื่อมความนิยมของจิวนี้มีสาเหตุใหญ่มาจากสภาพสังคมและวัฒนธรรมของชาวจีนที่เปลี่ยนไปมีดังต่อไปนี้

1. สภาพเศรษฐกิจ เนื่องจากการชมจิวจำเป็นต้องใช้เวลานานกว่าสื่อสมัยใหม่
2. ภาษาและการศึกษา ซึ่งคนไทยเชื้อสายจีนรุ่นใหม่นิยมส่งลูกหลานเรียนโรงเรียนไทยมากกว่า โรงเรียนจีน ผลที่ตามมาคือไม่รู้จักภาษาและวัฒนธรรมจีน จึงดูจิวไม่เข้าใจ
3. ทัศนคติ ค่านิยม และประเพณี ผู้คนมีทัศนคติไม่ดีต่อจิว ทั้งเสียงดั่งหนวกหู การดำเนินเรื่องอืดอาด ไม่น่าสนใจ เป็นเรื่องคนคนแก่
4. วัฒนธรรมการพักผ่อนหย่อนใจที่เปลี่ยนไป เมื่อเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในสังคมไทย เช่น โทรทัศน์ ภาพยนตร์ วิดีโอต่าง ๆ สื่อเหล่านี้เป็นทางเลือกใหม่ในการแสวงหาความบันเทิง ทำให้ชีวิตคนจีนในเยาวราชเปลี่ยนไป(ปรีดา อัครจันทโชติ)

อิทธิพลที่ได้รับจากการสร้างสรรค์ : สถานการณ์จิวในไทยในปัจจุบัน

ปัจจุบันนี้ จิวไม่ได้รับความนิยมมากมายเหมือนเมื่อก่อนแล้ว หลังปี พ.ศ. 2505 เป็นต้นมา จิวเริ่มเสื่อมความนิยมลงด้วยสาเหตุจากความเปลี่ยนแปลงหลายประการ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม สาเหตุสำคัญที่มีหลายประการ

1. ความเจริญของสังคมและรูปแบบใหม่ของการบันเทิงเมื่อเทคโนโลยี และวิทยาการเจริญขึ้น สิ่งสนองความบันเทิงถูกประดิษฐ์มาในรูปแบบต่าง ๆ ในยุคปัจจุบันภาพยนตร์ดูจะให้ความบันเทิงแก่คนทั่วไปได้มากที่สุด สำหรับชาวจีนแล้ว ภาพยนตร์จีน จะมีความหมายต่อพวกเขามาก เมื่อประมาณ 40 กว่าปีมานี้ ภาพยนตร์จีนจากเชียงใหม่ได้เข้ามาฉายในกรุงเทพฯ ฯ แม้จะเป็นภาพยนตร์ที่แต่งกายแบบปัจจุบัน ก็ได้รับความนิยมจากชาวจีนมากที่สุด ช่วงนี้ทำให้จิวเสื่อมความนิยมลงชั่วคราว

ผู้อยู่ในวงการจิวแต่จิวมีคุณ เฉินเถียนฮั่น (ตั้งเถียนฮั่น) จึงคิดจะตัดแปลงจิว เพื่อให้สอดคล้องกับรสนิยมของคนจีนจึงได้เข้าร่วมกิจการกับโรงจิวแถวเยาวราชแล้วตั้งสมาคมชื่อ “อู่เจียเสื่อ” โดยเปลี่ยนเนื้อหาของจิวที่เคยแสดงอยู่เดิม จากนิยายอิงประวัติศาสตร์มาเป็นเลียนแบบเนื้อหาของภาพยนตร์จีนที่มาจากเชียงใหม่ เช่นเรื่อง กุ๊จิวฉิวจี้ แล้วใส่ทำนองของเพลง และลีลาการแสดงร้ายรำแบบเดิมของจิว แต่จิว ปรากฏว่าได้รับความนิยมจากผู้ชมเป็นอย่างมาก ผู้ประพันธ์บทในระยะนั้นรำรวยกันไปมากมาย ความคิดใหม่นี้เป็นเหตุให้คณะจิวอื่นตัดแปลงเนื้อหาจากภาพยนตร์จีนมาแสดงมากขึ้น

อย่างไรก็ดี จิวแต่จิวเริ่มเสื่อมความนิยมลงอย่างมาก เมื่อประมาณ 20 กว่าปีมานี้ เนื่องจากมีภาพยนตร์ “จิว” จากฮ่องกงเข้ามาฉายในเมืองไทย ภาพยนตร์ชนิดนี้ได้รับความนิยมจากชาวจีนอย่างล้นหลาม ทั้งนี้เนื่องจากภาพยนตร์จิวมีการดำเนินเรื่องที่รวดเร็วทันใจ

2. จำนวนผู้ชมจิวแต่จิวอยู่ในจังหวัด ชาวจีนรุ่นเก่าผูกพันและชื่นชมกับวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวจีน ความบันเทิงที่ให้ความสุขแก่พวกเขามากที่สุดก็คือ จิว แต่จีนรุ่นหลัง คือ ลูกจีนนั้นน้อยคนนักจะเข้าใจและซึ้งใจใน ความไพเราะของภาษาดนตรี และความงามในลีลาการร้ายรำ อันเป็นวัฒนธรรมเก่าแก่ของบรรพบุรุษตน ทั้งนี้เนื่องจากพวกเขาเจริญเติบโตมาในสิ่งแวดล้อมใหม่และสิ่งที่สำคัญ คือ พวกเขาได้รับการศึกษาตามแบบอย่างชาวจีนอย่างแท้จริง เมื่อความรู้ภาษาจีนมีน้อยหรือไม่รู้เลย ทำให้ไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาของบทละครได้

ดังนั้น จิวจึงดูเป็นสิ่งให้ความบันเทิงที่เก่าแก่ คร่ำครึ อาจกล่าวได้ว่าการขาดการศึกษาแบบจีนเป็นสาเหตุแห่งการเสื่อมลงของจิวแต่จิวอีกประการหนึ่ง

3. อัตราค่าว่าจ้างมาแสดงนั้นสูงมากกว่าภาพยนตร์ และการละเล่นอื่น ๆ หลายเท่า นักในปัจจุบันอัตราค่าว่าจ้างจิวชั้นสูงไม่เกิน 40,000 บาทและชั้นต่ำไม่เกิน 20,000 บาทต่อคืน อัตราค่าจ้างจะลดหลั่นกันไปตามชื่อเสียงของคณะจิว

4. ในสมัยก่อนการประกวดการแสดง ระหว่างจิวหลายโรงที่จัดขึ้นตามศาลเจ้านั้นเป็นวิธีที่ทำให้คณะจิวสามารถเรียกค่าจ้างได้สูงมากขึ้น ปัจจุบันนี้แม้ว่าจะไม่มีการประกวดจิวกันตามศาลเจ้าก็ตาม หัวหน้าคณะจะสามารถเรียกค่าจ้างได้สูงลิ่วเมื่อมีตัวนางเอกและตัวพระเอกดีมีชื่อเสียง

5. ความยุ่งยากในการขอใบอนุญาตเล่นจิวประจำปี ระเบียบในการขออนุญาตจากราชการเพื่อจัดงานรื่นเริงประจำปีของชาวจีน นั้นมีมาแล้วตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ในปัจจุบันการขอใบอนุญาตก็มีความยุ่งยากกว่าเดิมอีก หากชาวจีนผู้ไปติดต่อที่นั่นไม่รู้จักรักรธรรมเนียมที่ปฏิบัติกันในวงข้าราชการทั่วไป การขอใบอนุญาตจะต้องขอผ่านสถานีตำรวจของเขตนั้น ๆ เมื่อผ่านใบขออนุญาตแล้วทางคณะกรรมการจัดงาน จะต้องเขียนรายชื่อเรื่องที่คณะจิวจะแสดงไปแจ้งยังสถานีตำรวจทางสถานีตำรวจจะกำหนดเวลาในการแสดงว่าอนุญาต ให้แสดงถึงเวลาใด หากคณะจิวแสดงเกินเวลากำหนดหรือถ้าไม่แสดงเรื่องตามที่แจ้งไว้จะมีความผิดทางกฎหมายทันที

ดังนั้นจึงเห็นว่านอกจากจะต้องเสียค่าขออนุญาต แล้วยังต้องจ่ายในสิ่งอื่นอีกมากมาย ทั้งต้องคอย ระวังให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์อีกด้วย จึงเป็นเหตุให้ชาวจีนไม่นิยมจะว่าจ้างจิวมาแสดงในงานประจำปี

สำหรับชาวจีนในเมืองไทยปัจจุบันแล้ว มาถึงทุกวันนี้ที่ถนนเจริญกรุง และถนนเยาวราช ไม่เหลือโรงจิวถาวรให้ผู้ชมได้ตีตัวเข้าไปดูจิวอีกต่อไปแล้วคงหาดูได้ที่แต่ในงานศาลเจ้าหรือในเทศกาลสำคัญของชาวจีนเท่านั้น

แต่อย่างน้อยก็ยังมีคณะจิวบางคณะหลงเหลืออยู่พอให้เราได้ชมการแสดงอยู่บ้าง แม้ว่าจะถูกลดบทบาทลงเป็นเพียงการแสดงคู่กับศาลเจ้าก็ตามที่ แต่นั่นก็คือหนึ่งภาพสะท้อนที่ทำให้เราเห็นถึงความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมของชาวจีนกับชาวไทยที่มีมาเนิ่นนานนับตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

จิวที่เป็นของคู่กับศาลเจ้าโดยแท้ เมื่อใดที่มีงานฉลองศาลเจ้าก็เป็นโอกาสอันดีสำหรับชาวจีนผู้ชื่นชมจิวทั้งหลายจะได้ดูจิวอย่างถึงใจ แต่ครั้นสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป ทั้งความเจริญทางเทคโนโลยียิ่งมีมากขึ้น และสภาพเศรษฐกิจที่ย่ำแย่ของสังคมไทยในปัจจุบันประกอบกับความยุ่งยากต่างๆ ที่จะต้องติดต่อกับวงราชการเพื่อจัดงานประจำปีจึงทำให้ของที่คู่กับศาลเจ้าเปลี่ยนจากจิวเป็นภาพยนตร์ไป จิวจึงมีโอกาสแสดงน้อยลงเป็นลำดับแม้ว่าในปัจจุบันจะมีจิวเร็ว ซึ่งแสดงคู่กับศาลเจ้าโดยเฉพาะถึง 30 คณะก็ตาม ด้วยการว่าจ้างที่น้อยลงไปทุกที คณะจิวแต่ละคณะต้องเสียค่าใช้จ่ายมากดังนั้นหากคณะใดทนต่อการขาดทุนไม่ได้ก็ต้องสลายตัวลงไปในช่วงเวลาของ จิวหรือ อุปรากรจีน ในเมืองไทย ยังจะดำรงอยู่ได้ トラบที่ศาลเจ้ายังมีผู้ศรัทธาจ้างเอาจิวไปแสดง แต่หากศาลเจ้า ขาดผู้ศรัทธาไม่มีใครเข้ามาอุปถัมภ์ค้ำจุน จิวก็จะสาบสูญสิ้นไป

น่าเสียดายที่เด็กไทยรุ่นหลังจะต้องมาพลิกสารานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เพื่อดูความหมายของคำว่า “จิว” ที่ชาวไทยคุ้นเคยมาตั้งแต่สมัยอยุธยา และอาจหาชมภาพ ชมของใช้ได้จาก พิพิธภัณฑ์จิวในประเทศจีนเท่านั้น ดังเช่น ละครไทย โบตันกลีบสุดท้ายนั่นเอง (OPERA, 2551)

อิทธิพลความบันเทิงในสังคมปัจจุบัน

ผลกระทบที่มีต่อคณะจิ๋วต่างๆ ในประเทศ ส่งผลต่องานที่ลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด ถึงแม้ว่าการแสดงจิ๋วเราไม่สามารถติดตามได้ทุกพื้นที่ของการแสดง แต่มีข้อมูลข่าวสารทางเทคโนโลยีต่าง ๆ ทำให้รับรู้ข่าวสารถึงผลเสียและข้อโต้แย้งที่ทำให้คณะจิ๋วอยู่อย่างลำบากกว่าเดิม แม้แต่การใช้ชีวิตให้ดำเนินไปอย่างสมบูรณ์ยังทำไม่ได้ เนื่องจากจิ๋วเป็นละครเร่ มีงานบางครั้งคราวตามเทศกาลและงานประจำปีที่ได้ทำสัญญากันต่อเนื่อง ก็ไม่ได้ทำให้ชีวิตอุปการจิ้นหลายสิบชีวิตมีคุณภาพที่ดีขึ้น ข่าวสารที่เผยแพร่มาเป็นระยะทั้งให้การสนับสนุนจิ๋ว และขัดแย้งกับเทศกาลที่มีจิ๋วมาแสดงบ้าง ภายใต้อิทธิพลกดดันในสังคม จิ๋วจะอยู่ต่อไปอย่างไร ข้าพเจ้ามีแง่มุมของเส้นทางชีวิตและผลกระทบต่าง ๆ ดังนี้

หลังม่านก็มีบทบาทเข้มข้น เส้นทางชีวิต..นักแสดงจิ๋ว

ร้อน...และอลหม่าน” เป็นคำบรรยายที่ดีที่สุดของบรรยากาศ “หลังโรงจิ๋ว” ยิ่งใกล้ถึงเวลาที่นักแสดงจะต้องปรากฏตัว ความวุ่นวายด้านหลังโรงจิ๋วก็ยิ่งเพิ่มทวีคูณมากขึ้น ซึ่งบรรยากาศเช่นนี้ หากเป็น “นักแสดงจิ๋ว” แล้วคงเห็นจนชินตาในฐานะเหตุการณ์ปกติ แต่ไม่ใช่กับเรา หลังจากที่ได้มีโอกาสเข้าไปสังเกตการณ์ด้านหลังเวทีคณะจิ๋วชื่อดังแห่งนี้อย่างใกล้ชิด วันนี้ “ทีมวิถีชีวิต” เรามีเรื่องราวมานำเสนอ

ภาพที่ 1

ภาพการแต่งหน้าของนักแสดง

ที่มา : เดลินิวส์, อาทิตย์ที่ 26 พฤษภาคม 2562, เข้าถึงเมื่อ 15 มกราคม 2563, เข้าถึงได้จาก <https://www.dailynews.co.th/article/711068>

จุดเริ่มต้นที่ทำให้ “ทีมวิถีชีวิต” ได้มีโอกาสเข้าไป “เจาะลึกชีวิตนักแสดงจิว” เกิดจากความสงสัยใคร่รู้ว่า อุปรากรจีน ที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานอย่าง “จิว” นี้ หลังมานั้นนักแสดงจิวเหล่านี้ พวกเขาเป็นใคร มาจากไหน และเพราะเหตุใดถึงเลือกเส้นทางชีวิตนี้ โดยหลังจากได้รับการตอบรับจาก “คณะจิวชิงตงเจี่ยสูงเฮียง” ซึ่งถือเป็นคณะจิวชื่อดังที่มีชื่อเสียงยาวนาน ให้เราเข้าไปสังเกตการณ์ได้ ช่วงเย็นวันหนึ่งของกลางเดือน พ.ค. ซึ่งคณะจิวแห่งนี้ได้มาเปิดทำการแสดงที่ศาลเจ้า ซึ่งตั้งในบริเวณมูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง ย่านพลับพลาไชย เราก็รีบรุดไปที่นั่นทันที โดยมี กนกพร ตั้งกิติธรร หรือที่นักแสดงจิวเรียกกันว่า “เจ๊พริ้ง” วัย 49 ปี ตำแหน่งไตโผหรือผู้จัดการของคณะจิวชิงตงเจี่ยสูงเฮียง รับหน้าที่นำเราเยี่ยมชม ซึ่งเธอเล่าประวัติตัวเองให้ฟังว่า เข้ามาเป็นนักแสดงจิวตั้งแต่เด็ก โดยเริ่มเรียนรู้การแสดงจิวมาตั้งแต่อายุ 12 ขวบ ซึ่งจากวันนั้นจนถึงวันนี้ ก็คลุกคลีอยู่ในคณะจิวมานานกว่า 30 ปีแล้ว

ภาพที่ 2

ภาพการทบทวนบทร้อง

ที่มา : เดลินิวส์ อาทิตย์ที่ 26 พฤษภาคม 2562, เข้าถึงเมื่อ 15 มกราคม 2563,
เข้าถึงได้จาก <https://www.dailynews.co.th/article/711068>

สมัยก่อนจะมีการเรียกเด็กที่ถูกพ่อแม่นำมาฝากกับโรงจิวว่า เด็กจิว โดยเป็นเด็กที่พ่อแม่นำมาฝากกับโรงจิวไว้ ด้วยเหตุผลหลายประการ แต่ส่วนใหญ่คือจากความยากจน ซึ่งเมื่อเด็ก ๆ เข้ามาแล้วก็จะกินอยู่หลับนอนที่โรงจิว พร้อมฝึกฝนวิชาจากอาจารย์ไปเรื่อย จนเมื่ออาจารย์เห็นแววว่าพอจะเล่นได้แล้ว จึงจะได้ค่าจ้างเป็นรายเดือน ซึ่งเจ้าของคณะหรือถ้าแก่คณะจิวจะหักเงินไว้ จนเมื่อครบสัญญาเจ้าของคณะก็จะปล่อยเด็กกลับบ้านไป ซึ่งการนำเด็กมาฝากเป็นจิวสมัยก่อน เรียกว่าการ ผูกสัญญา มี

ทั้ง 3 ปี 5 ปี แล้วแต่ว่าพ่อแม่จะเอาเงินเท่าไร เช่น 3 หมื่น 5 หมื่น เป็นต้น” เป็นการเข้าสู่คณะจิวในอดีต ที่กนกพรเล่าให้ฟัง

พร้อมกับบอกว่า เด็ก ๆ ที่ถูกผูกสัญญาให้เป็นนักแสดงจิวจะไม่ต้องทำอะไรเลย เพราะเสื้อผ้าก็มีคนซักรให้ มีคนทำกับข้าวให้กินทั้ง 3 มื้อ ข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ ถ้าแก่คณะจะจัดทำให้หมด สิ่งของเด็กในสัญญาต้องทำมีอย่างเดียวคือ ฝึกจิว และขึ้น โชว์จิว ซึ่งแต่ละคนจะมีครูฝึกร้องฝึกเดินให้ ซึ่งเมื่อเด็กอยู่ครบสัญญา หรืออยู่ทำงานจนสามารถผ่อนถอนตัวเองได้ หลัง ครบสัญญาก็จะมาพูดคุยกันอีกครั้ง ว่าอยากจะทำต่อไหม และเงินเดือนที่จะได้รับจะได้เท่าไร “อย่างเจ็กี่ผูกสัญญามาทั้งหมด 10 ปี คือครั้งแรก 5 ปี และต่อสัญญาไปอีก 2 ครั้ง คือ 3 ปีและ 2 ปี” เธอบอกเราเรื่องนี้

หน้าม่านโรงจิวว่าเข้มข้นแล้ว แต่กับ “ชีวิตหลังฉาก” กลับมีสีสันยิ่งกว่า อย่างชีวิตของโต้โผ หรือผู้จัดการคณะจิวอย่าง กนกพรเอง ก็มี “มุมชีวิต” น่าสนใจ โดยเธอเล่าว่า ปัจจุบันแต่งงานแล้ว และมีลูก 1 คน โดยที่สามีมีอายุน้อยกว่าเธอถึง 20 ปี ซึ่งเธอและสามีพบรักกันตอนที่ได้ไปเล่นจิวที่ประเทศสิงคโปร์ โดยสามีเคยเป็นนักดนตรีประจำคณะจิว แต่ตอนนี้ได้ออกไปทำงานข้างนอกแล้ว ทั้งนี้ เธอเล่าว่า เคยออกไปทำธุรกิจส่วนตัว แต่ไม่ประสบความสำเร็จมากนัก จนที่สุดก็หวนคืนกลับมาสู่เส้นทางเดิม... (ชาวลี ชุมคำ, 2562)

ผลกระทบในปัจจุบันของคณะจิว

ดร. สังกฤกเลิการแสดงจิว หลังคอนโดสร้างใหม่ร้องเรียนเสียงดัง ชาวบ้านโอดครวญเสียชีวิต ประเพณีที่สืบทอดมานาน

ภาพที่ 3

ภาพการนั่งชมจิวติดกับคอนโด

ที่มา : MGR ONLINE, เข้าถึงเมื่อ 15 มีนาคม 2564 ,

เข้าได้จาก <https://mgronline.com/onlinesection/detail/9620000063555>

เมื่อวันที่ 3 ก.ค. ผู้ใช้ Facebook ชื่อ “Charlie Lew” ได้โพสต์ข้อความตัดพ้อ หลังศาลเจ้าแปะกง ซอยนราธิวาสราชนครินทร์ 14 แขวงทุ่งวัดดอน เขตสาทร กรุงเทพฯ ถูกผู้อาศัยในคอนโดมิเนียมที่อยู่ติดกันร้องเรียนผ่านไปยังเจ้าหน้าที่ตำรวจ ว่าการแสดงงิ้วของศาลเจ้าส่งเสียงสร้างความรำคาญแก่ผู้อาศัยในคอนโดมิเนียมดังกล่าว ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงได้เข้ามาสั่งให้ยกเลิกการแสดงทันทีตอนเวลาประมาณ 22.00 น.

อย่างไรก็ตาม ผู้โพสต์ได้บอกว่าการแสดงงิ้วมีมาประจำเป็นเวลากว่า 10 ปี แต่คอนโดมิเนียมแห่งใหม่เพิ่งจะสร้างเสร็จประมาณ 1-2 ปี เท่านั้น ก็ควรจะเข้าใจถึงสภาพสิ่งแวดล้อมโดยรอบของคอนโดฯ ว่าเขาอยู่อย่างไร โดยผู้โพสต์ได้ระบุข้อความว่า

“การเลือกแหล่งที่พัก คุณก็ควรเข้าใจว่าจะต้องเจออะไรบ้าง เช่น ถ้าอยู่ใกล้มัสยิด ก็ต้องเตรียมใจเลยว่าจะมีการทำละหมาด 5 เวลาตั้งแต่ย่ำรุ่ง อยู่ใกล้วัดก็ต้องเตรียมใจว่าพระตีระฆังทำวัตรเช้า คนอยู่ใกล้ตลาดก็ต้องทำใจว่าชีวิตที่นี่เริ่มต้นกันตั้งแต่เช้ามืด การเลือกที่อยู่อาศัยก็ต้องปรับตัวให้เข้ากับชุมชนเดิมที่อยู่มาก่อน ไม่ใช่ขับไล่ชุมชนเดิมหรือวิถีชีวิตแบบเดิมออกไป” น่าตกใจว่าเมื่อความเจริญทางวัตถุรุกคืบเข้ามา ประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีคุณค่าทางจิตใจต้องเป็นฝ่ายล่าถอย หากเกิดครั้งหนึ่งได้ เราคงจะได้ยินเรื่องทำนองนี้อีกในครั้งต่อ ๆ ไป น่าเศร้าใจ

นอกจากนี้ ผู้โพสต์ยังได้เปรียบเทียบประเพณีการเล่นงิ้วของศาลเจ้าแปะกง กับประเพณีอื่น ๆ ที่อาจจะสร้างความเดือดร้อนมากกว่าการเล่นงิ้วส่งเสียงดัง แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจกลับเข้าอำนวยความสะดวก หรือเป็นการเลือกปฏิบัติเฉพาะงาน งานไหนคนร้องเรียนมีอิทธิพลก็สามารถสั่งได้ คนในชุมชนที่อยู่อาศัยมานานก็ต้องยอมพ่ายแพ้ไป เพราะกำลังเงิน กำลังอำนาจไม่เพียงพอ

เรื่องราวดังกล่าวถูกแชร์ออกสู่โลกออนไลน์แล้วกว่า 1,900 ครั้ง พร้อมกับเข้ามาแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ต่อผู้ร้องเรียนเป็นจำนวนมาก และให้กำลังใจชาวชุมชนในซอยนราธิวาสราชนครินทร์ 14 เป็นจำนวนมาก(mgronline.com, 2564)

งิ้ว – ในวันที่อ่อนแรงและโรยรา

หากงานวัดในไทย มีลิเกเป็นส่วนหนึ่งของงาน งิ้วก็ไม่ต่างกันที่แทบทุกศาลเจ้าในประเทศไทย ล้วนแล้วแต่จะมีการแสดงงิ้วในช่วงวันเฉลิมฉลองตามเทศกาลสำคัญ ๆ ซึ่งถือเป็นหนึ่งในศิลปะการแสดงที่พบเห็นมาอย่างยาวนาน กับวัฒนธรรมชาวจีนในประเทศไทย มาโดยตลอดไม่แน่ชัดว่า งิ้วเข้ามาในประเทศไทยในช่วงเวลาใด เท่าที่มีจารึกไว้ เริ่มเข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ซึ่งมีบันทึกไว้ในจดหมายเหตุลาลูแบร์ เมื่อครั้งมีการจัดแสดงให้กับราชทูตจากฝรั่งเศสได้รับชม ซึ่งจากวัฒนธรรมการแสดง ที่มักจะแสดงในราชสำนักตามรากเหง้าดั้งเดิมในประเทศจีน ก็แพร่ขยาย

ออกมาให้ประชาชนทั่วไปได้ชมกัน ก่อนข้ามน้ำข้ามทะเลมายังประเทศไทย ก่อนจะเฟื่องฟูมากในช่วง สมัยรัชกาลที่ 5

รุ่งเรือง สู่ โจรราตามยุคสมัย

จ๊ว จึงเป็นวัฒนธรรมที่อยู่กับประเทศไทยมาอย่างยาวนาน ผ่านจุดรุ่งเรืองที่ในครั้งสมัยรัชกาลที่ 5 ที่มีคณะจ๊วหลากหลายคณะ ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาแสดงตามงานต่าง ๆ ทั้งในศาลเจ้า จนไปถึงมีโรงจ๊วที่เป็น “วิก” ประจำ เป็นแสดงจ๊วให้คนได้เข้ามาดูกัน ไม่ต่างจากโรงหนังในอดีตเมื่อเวลาผ่านไป ความบันเทิงอื่นๆ เข้ามาในชีวิตประจำวันของคนไทยมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งทีวี โรงภาพยนตร์ สู่ยุคปัจจุบันที่ความบันเทิงสามารถดูผ่านมือถือได้ทุกที่ ทุกเวลาตามที่ต้องการ ความนิยมในการชมจ๊ว ก็ลดลง เมื่อกวาดสายตามองกลุ่มผู้ที่มานั่งชมจ๊วในปัจจุบัน ล้วนแล้วแต่มีอายุอานามเกินครึ่งชีวิตมาแล้วทั้งสิ้น

ผู้ชมลด - งานลด - เวลาลด

แต่สุดท้าย สิ่งต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป แม้ว่า “การแสดงจ๊ว” จะมีการเปลี่ยนแปลงมุ่งหวังให้ดึงดูดผู้ชมไว้ แต่ก็โรยราลงไปไม่ต่างจากกลุ่มอายุผู้ชม การแสดงจ๊วที่เคยมี “วิก” แสดงเป็นของตัวเอง ก็หายไป การแสดงที่เกิดขึ้นก็จะขึ้นอยู่กับงานเทศกาลและศาลเจ้ามากขึ้นเรื่อย ๆ ในขณะที่ศาลเจ้าหลายแห่ง อยู่ติดกับชุมชนมาเป็นเวลานาน จากชุมชนชาวจีน กลายเป็นคอนโดมิเนียมสูงหลายสิบชั้น การแสดงที่ต้องใช้เสียงอย่างจ๊ว จึงมักจะถูกร้องขอให้ “ลดเวลา” การแสดงลงไปด้วย จากเดิมที่จะแสดงได้ 3-4 ชั่วโมง หรือยาวไปถึงเที่ยงคืน ปัจจุบันหลายแห่งแสดงได้เพียง 2 ชั่วโมง

ภาพที่ 4

ภาพการอันเชิญเทพ ที่มา : MTHAI .COM, เข้าถึงเมื่อ 15 มีนาคม 2564, เข้าถึงได้จาก <https://mthai.com/tell/114727.html>

เมื่อทั้งงาน ผู้ชม เวลา ลดลง ก็ส่งผลถึงรายได้ที่เกิดขึ้นลดลงตามกันไปด้วย ทำให้นักแสดงจิวหลายคนต้อง หันไปหารายได้เสริมอย่างอื่น ทดแทน หลายคนอายุมากเกินกว่าจะหันไปหางานประจำ และการเป็นนักแสดงจิวมาเกือบทั้งชีวิต จึงเป็นเรื่องไม่ง่ายเลยในการหารายได้อื่น ๆ

โควิด-19 ช้ำ – ทชุด

จิว เป็นอีกหนึ่งสาขาอาชีพที่ได้รับผลกระทบจากพิษการระบาดของไวรัส COVID-19 อย่างหนักหน่วง และหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะการแสดงแต่ละครั้งก็ต้องอาศัยผู้เข้าชมเป็นหลัก จากการระบาดรอบแรกที่ต้องหยุดแสดงไปถึง 4 เดือน ทำให้ไม่มีรายได้เข้ามาเลย และยิ่งหนักกว่าเดิมเมื่อการระบาดระลอกสองเข้ามาซ้ำเติม นี่ยังไม่นับถึงปัญหาการหาคนรุ่นใหม่ที่จะมารับช่วงสืบทอดต่อ นาฏศิลป์โบราณที่กำลังจะเลือนหายไปจากความทรงจำ

ภาพที่ 5 ภาพการแสดงจิว ที่มา : MTHAI .COM, เข้าถึงเมื่อ 15 มีนาคม 2564, เข้าถึงได้จาก <https://mthai.com/tell/114727.html>

พีตอง ธัชชัย ออบทอง วัย 56 ปี ผู้จัดการ และนักแสดงจิวคณะ “ไซ่ ย่ง ฮง” เล่าให้ทีมข่าว MThai ฟังว่า เมื่อก่อนนักแสดงในคณะมีร่วมร้อยชีวิต ปัจจุบันเหลือไม่ถึง 10 คน “โควิดรอบแรกว่า แยกแล้ว เจอรอบใหม่แย่งยิ่งกว่าเดิม” รายได้เหลือเพียง 10% ที่อยู่รอดมาได้เพราะเจ้าของคณะคอยช่วยเหลือทั้งนักแสดง และชาวคณะทุกคนที่ยังอยู่ตอนนี้ ถึงตอนนี้จะมีงานกลับเข้ามาแล้วบ้าง ซึ่งเป็นเหมือนการต่อลมหายใจของทั้งคณะจิว ไซ่ ย่ง ฮง แต่ถ้าเกิดเหตุการณ์การระบาด และต้องหยุดแสดงไปอีกครั้งก็คงจะแย่ไปกว่านี้

บทสรุป – ต้องเดินต่อไป

การแสดงจิว จึงไม่ได้เป็นเพียงเรื่องราวของนักแสดง เจ้าของคณะ หรือศาลเจ้า แต่เป็นหนึ่งในวัฒนธรรมที่สืบทอดมายาวนาน ไม่ต่างจากการแสดงประเภทอื่น ๆ เช่น โขน ลิเก โนราห์ ตะลุง ในภาคอื่น ๆ ที่ล้วนแล้วแต่ได้รับผลกระทบทั้งจากกระแสโลกที่เปลี่ยนไป รวมถึงสถานการณ์โควิด-19 ที่เข้ามาซ้ำเติมให้ทรุดลงไปอีก

“หลายคนเริ่มเล่นจิวมาตั้งแต่สมัยยังเป็นเด็ก มีความรัก และความผูกพันกับอาชีพนี้ ถ้ามันจะหายไปผมก็คงเสียดาย แต่อย่างน้อยจะพยายามยื้อให้ถึงที่สุด ถึงจะหาผู้มาสืบทอดยาก แต่ก็ยังทำอาชีพนี้ไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะทำไม่ไหว” พีตองกล่าวปิดท้าย (mthai.com, 2564)

อิทธิพลและความบันเทิงใจในศิลปกรรม

ศิลปกรรมลัทธิอิมเพรสชันนิสม์ (Impressionism)

ศิลปกรรมลัทธิอิมเพรสชันนิสม์ ปรากฏต่อสาธารณชนและวงการศิลปกรรมอย่างเป็นทางการในปี ค.ศ.1874 เมื่อจิตรกรรมหนุ่มกลุ่มหนึ่งได้แสดงผลงานที่ห้องแสดงภาพของเนดาร์ (Nadar) ณ กรุงปารีสประเทศฝรั่งเศส และแม้ว่าศิลปินกลุ่มนี้เปิดการแสดงงานศิลปกรรมอย่างเจียบ ๆ แต่ผลงานของพวกเขาก็ได้สร้างความตื่นตระหนก และได้รับการประณาม เยาะเย้ย ถากถางจากนักวิจารณ์ศิลปะแนวอนุรักษนิยมอย่างรุนแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตำหนิถากถางภาพเขียนที่มีชื่อว่า Impression, Sunrise หรือภาพ ความประทับใจยามอรุณ ที่โมนันต์เขียนขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1872 ซึ่งเป็นหนึ่งในผลงานที่ปรากฏในห้องนิทรรศการว่าเป็นภาพเขียนที่มีความอัปลักษณ์ หยาดกระด้าง และเขาก็เรียกศิลปินกลุ่มนี้อย่างประชดประชันว่ากลุ่ม Impression อันมีที่มาจากชื่อภาพเขียนของโมนันต์ดังกล่าว แต่แทนที่ศิลปินหนุ่มกลุ่มนี้จะเคียดแค้น ซิงซัง ตรงกันข้ามพวกเขากลับแสดงความยินดีและน้อมรับเอาชื่อที่ถูกเรียกเชิงประชดประชันและเหยียดหยาม จากนักวิจารณ์ที่ไม่ปรารถนาตีมาเป็นชื่อกลุ่มหรือลัทธิศิลปะของตน คือ ลัทธิอิมเพรสชันนิสม์ หรือ Impression

1. โคลด โมเนต์ (Claude Monet, 1840 - 1926)

โมเนต์เป็นจิตรกรชาวฝรั่งเศสที่มีความสนิทสนมกับมาเนต์ เขาเป็นจิตรกรที่มีความสามารถสูงและมีความเฉลียวฉลาดในการเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนทัศนะกับบรรดาศิลปินผู้ที่มีชื่อเสียงในยุคนั้น ซึ่งต่อมามีผลกลายเป็นศิลปินผู้มีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงลักษณะรูปแบบศิลปกรรมแบบเก่าสู่ผลงานลัทธิอิมเพรสชันนิสม์อย่างแท้จริง และจากภาพประทับใจพระอาทิตย์ยามอรุณ (Impression : Sunrise) ผลงานของโมเนต์ ซึ่งเขียนขึ้นในปี ค.ศ. 1872 นี้เอง ได้กลายเป็นที่มาของนามกลุ่มลัทธิศิลปะอิมเพรสชันนิสม์ดังได้กล่าวข้างต้น

สำหรับภาพพระอาทิตย์ยามอรุณนี้ โมเนต์เขียนภาพพระอาทิตย์กำลังจับขอบฟ้าในยามรุ่งเช้า เขาใช้กลวิธีการเขียนด้วยการป้ายพู่กันอย่างรวดเร็ว โดยมีได้เกลี่ยสีซึ่งเขาต้องการแทนค่าแสงสีในบรรยากาศยามเช้าอย่างฉับพลัน และมีได้ต้องการแสดงรายละเอียดใด ๆ มากไปกว่าบรรยากาศแสงสีและเงาในตอนเช้าเท่านั้น ซึ่งลักษณะการทางศิลปะเช่นนี้ถือเป็นสิ่งใหม่สำหรับประชาชนแม้แต่นักวิจารณ์ศิลปะก็ยังไม่คุ้นเคย เขาจึงถูกเยียดหยามจากประชาชน และนักวิจารณ์ในช่วงนั้น ซึ่งขยาดความเข้าใจในเป้าหมายของลัทธิว่าเป็นการสร้างงานจิตรกรรมที่มีความหยาบกระด้าง มากกว่าการรังสรรค์ความเป็นศิลปกรรมให้ปรากฏ (ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์, 2547)

หลักการใช้สีของธรรมชาติ ดูแล้วบ่งบอกถึงบรรยากาศนั้นได้ดี รวมถึงการใช้สีของโมเนต์เป็นการใช้สีแบบฉับพลันสอดคล้องกับหลักการใช้สีของข้าพเจ้าเป็นอย่างมาก และการใช้สีแปร่งต่าง ๆ ทำให้รู้สึกถึงอิทธิบงบางอย่างของพลังในการเขียนรูป เป็นการเขียนแสงของธรรมชาติ โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องมากนัก โมเนต์ได้ใช้แสงของธรรมชาติมาเป็นแสงของบรรยากาศในผลงานศิลปะ สีแปร่งของเขาได้บ่งบอกถึงวิธีการเขียน ข้าพเจ้าชื่นชอบผลงานของโมเนต์ในหลาย ๆ ผลงาน การจัดองค์ประกอบผลงานแตกต่างกันไป และการใช้แสงมาเป็นเส้นที่ไม่คมชัดมากนัก จึงไม่ค่อยเห็นสีที่ตัดกันอย่างชัดเจน

กล่าวสำหรับความเชื่อทางศิลปะของลัทธิอิมเพรสชันนิสม์โดยสรุป คือ

1. ความรู้สึกประทับใจครั้งแรกมีคุณค่ามากที่สุด และหน้าที่ของศิลปิน คือ ต้องแสดงความรู้สึกนั้นให้ปรากฏให้เห็นได้ด้วยวิธีใดก็ตาม
2. การรับรู้ของมนุษย์ที่สร้างให้เกิดความประทับใจนั้นขึ้นอยู่กับแสงกับเงา มนุษย์จะมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ได้เพราะแสงกับเงาเท่านั้น
3. สีเป็นเรื่องของความรู้สึก รสนิยม และความจริงจัง และมีความสำคัญยิ่งในการแสดงออกทางศิลปะถ้าปราศจากสีแล้วศิลปะจะไม่เกิดขึ้น ยิ่งกว่านั้นความสำคัญของผิวหน้า (Texture) ก็มีคุณค่าไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าสีเลย
4. เรื่องราวที่เห็นด้วยตาของมนุษย์เอง มีคุณค่ามากกว่าเรื่องที่ไม่เคยเห็น และโดดเด่นกว่าเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์เป็นจริงขณะนั้น ยิ่งมีคุณค่าสูงขึ้นไปยิ่ง

5. ธรรมชาติให้แต่เพียงวัตถุดิบเท่านั้น มนุษย์เป็นผู้ปรุงแต่งวัตถุเหล่านั้น ด้วยความรู้สึกประทับใจทักษะ และความคิดสร้างสรรค์
6. การรู้จักตัดทอนให้เหมาะสม ในทางศิลปกรรมถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง และมีคุณค่าสูง เปรียบเสมือนคนที่เข้าใจพูดสั้น ๆ แต่ได้ใจความ (อารี สุทธิพันธ์, 2516)

ภาพที่ 6

ภาพความประทับใจพระอาทิตย์ยามอรุณ จิตรกรรมสีน้ำมันของโมนีเซ่ เขียนเมื่อ ค.ศ. 1987 ที่มา : ประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันตก, เข้าถึงเมื่อ 18 มีนาคม 2564

2. ปีแอร์ ออกัสต์ เรอนัวร์

ภาพที่ 7

ภาพปีแอร์ ออกัสต์ เรอนัวร์ (Pierre – Auguste Renoir, ค.ศ. 1841-1919)

ที่มา : chutimonchu , เข้าถึงเมื่อ 3 มีนาคม 2563, เข้าได้จาก

<https://chutimonchu.wordpress.com/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%AD%E0%B8%99%E0%B8%B1%E0%B8%A7%E0%B8%A3%E0%B9%8C-pierre-auguste-renoir/>

เรอนัวร์เป็นจิตรกรอิมเพรสชันนิสม์ชาวฝรั่งเศสอีกคน เขาศึกษาศิลปะจากการ ชมผลงาน ในพิพิธภัณฑ์ลูฟว์และจากการสอนของเกล แอร์ ทำให้เขาได้พบกับจิตรกรแกนนำคนสำคัญลัทธิอิมเพรสชันนิสม์ คือ โมเนต์ ซีสลี และบาซีย์ และทำให้เขาได้ทำงานศิลปะตามแนวอันแสนรักด้วยกันบ่อยครั้ง

เรอนัวร์เป็นจิตรกรอิมเพรสชันนิสม์ ที่มีความสามารถสูงในการเขียนภาพคนและแง่มุมด้านทัศนียภาพของสถาปัตยกรรมและทิวทัศน์ โดยการแสดงสีที่สดใส มีบรรยากาศที่ใสสะอาดราวกับสิ่งต่าง ๆ ในภาพของเหลว ด้วยการประสานสัมพันธ์ระหว่างสีที่เป็นเงาและสีที่เป็นแสงสว่าง เขาได้ชื่อว่าเป็นผู้ใช้สีที่สดใส และมีผู้นิยมผลงานของเขาตั้งแต่ครั้งยังมีชีวิตอยู่ นอกจากการสร้างงานจิตรกรรมแล้วในระยะหลังเรอนัวร์ยังสร้างงานประติมากรรมแนวอิมเพรสชันนิสม์ไว้จำนวนหนึ่ง ซึ่งกลายเป็นแบบฉบับของประติมากรรมสมัยใหม่ที่สำคัญที่ลักษณะรูปแบบหนึ่งของวงการประติมากรรมสากล ปัจจุบันผลงานของเรอนัวร์จัดว่ามีราคาสูง

ผลงานของ ปีแอร์ ออกาสต์ เรอนัวร์ (Pierre – Auguste Renoir)

ภาพที่ 8

ภาพ Luncheon of the Boating party, 1880 -1881,the Philips collection, Washington, D .C. ที่มา : chutimonchu, เข้าถึงเมื่อ 3 มีนาคม 2563, เข้าถึงได้จาก <https://chutimonchu.wordpress.com/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8>

ภาพที่ 9

ภาพ Mme.Charpentier and children 1878, Metropolitan Museum of Art, new York. ที่มา : chutimonchu , เข้าถึงเมื่อ 3 มีนาคม 2563, เข้าถึงได้จาก <https://chutimonchu.wordpress.com/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%82>

การเขียนรูป ของเรอนัวร์จะคล้ายคลึงกับโมนีต์ แต่เรอนัวร์มักจะเขียนภาพผู้หญิงธรรมดา และสะท้อนวิถีชีวิตต่าง ๆ รวมถึงการล้อเลียนระบบศักดินาของชนชั้น ภาพของเรอนัวร์ดูและจะอบอุ่นและภาพบางภาพมักจะตัดเส้นสีดำเพียงเล็กน้อย ทำให้เกิดความอ่อนโยนแต่แข็งแกร่ง สะท้อนถึงบรรยากาศต่าง ๆ และอารมณ์ความรู้สึกที่เรอนัวร์ได้แสดงถึงกระบวนการซึ่งแต่ละรูปบ่งบอกถึงวิถีชีวิตต่าง ๆ ข้าพเจ้าชื่นชอบผลงานของเรอนัวร์ในหลาย ๆ ผลงานเป็นการถ่ายทอดสีได้เป็นอย่างดี และการใช้สีของบรรยากาศมาช่วยให้งานมีความสมบูรณ์อย่างไม่น่าเบื่อ มีความสว่างสดใส ซึ่งคล้ายคลึงกับผลงานของข้าพเจ้าในบางผลงาน

อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปินในประเทศไทย : ชัยยศ จินดากุล

ภาพที่ 10 ภาพชัยยศ จินดากุล มา : zipevent, เข้าถึงข้อมูลเมื่อ 6 มกราคม 2563
เข้าถึงได้จาก <https://www.zipeventapp.com/e/believe-in-chaiyot-jindagun>

ศิลปินที่สะท้อนความงดงามของหุ่นโบราณได้อย่างมีชีวิต แต่ที่เพิ่มพูนขึ้น คือ อารมณ์ เด็ดขาดและละมุนละไม ที่ศิลปินผสานรวมกันได้อย่างลงตัวศิลปินค้นคว้าและทุ่มเทอย่างหนักเพื่อความสมบูรณ์แบบในผลงานอย่างที่เขาต้องการ ทั้งเทคนิคการทำงาน การใช้สีน้ำ สีพาสเทล และสีน้ำมัน หรือแม้กระทั่งการร่างภาพ การใช้วัสดุอุปกรณ์ใหม่ทั้งหมด ทั้งการใช้ไม้สักในการสร้างเฟรมวาดภาพ การเข้าลิ้มไม้เฟรมไม่ใช่เครื่องยิงตะปู หรือการชิงยึดผ้าลินินแบบโบราณตอกหมุด เพราะศิลปินเชื่อมั่นว่า การไม่ประนีประนอมกับทุกขั้นตอนของการสร้างสรรค์ จะทำให้ได้มาซึ่งความภูมิใจในทุกองค์ประกอบของงานศิลปะชิ้นนั้น ๆ

ผลงานของ ชัยยศ จินดากุล

ภาพที่ 11 ภาพผลงาน ชัยยศ จินดากุล ที่มา : zipevent, เข้าถึงข้อมูลเมื่อ 6 มกราคม 2563
เข้าถึงได้จาก <https://www.zipeventapp.com/e/believe-in-chaiyot-jindagun>

ภาพที่ 12 ภาพผลงาน ชัยยศ จินดากุล ที่มา : zipevent, เข้าถึงข้อมูลเมื่อ 6 มกราคม 2563
เข้าถึงได้จาก <https://www.zipeventapp.com/e/believe-in-chaiyot-jindagun>

ภาพที่ 13

ภาพผลงาน ชัยยศ จินดากุล ที่มา : zipevent, เข้าถึงข้อมูลเมื่อ 6 มกราคม 2563
เข้าถึงได้จาก <https://www.zipeventapp.com/e/believe-in-chaiyot-jindagun>

ภาพที่ 14

ภาพผลงาน ชัยยศ จินดากุล ที่มา : zipevent, เข้าถึงข้อมูลเมื่อ 6 มกราคม 2563
เข้าถึงได้จาก <https://www.zipeventapp.com/e/believe-in-chaiyot-jindagun>

ศิลปินชัยยศ เป็นศิลปินที่กำลังมีชื่อเสียงในปัจจุบัน ผลงานต่าง ๆ ทำให้ข้าพเจ้าชื่นชอบในตัวศิลปินยิ่งนัก เป็นศิลปินคนไทยที่ข้าพเจ้าหลงใหลในมนต์เสน่ห์ของจิตรกรรมและหุ่นกระบอก ศิลปินพยายามจะบอกถึงเรื่องราวของหุ่นกระบอกให้กลับมามีชีวิต เสมือนว่าหุ่นกระบอกมีชีวิตขึ้นมาจริง ๆ ด้วยเรื่องของลายเส้นต่างดูแล้วเคลื่อนไหว และอ่อนโยน และบางครั้งก็ดูตื้นขึ้นมา เป็นการเขียนที่ข้าพเจ้าชื่นชอบเพราะมันทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกได้ว่า งานจิตรกรรมนั้นมีเสน่ห์มากเพียงใด สอดคล้องกับอุปากรเงินที่ข้าพเจ้าหลงใหลในเครื่องแต่งกาย ในเบื้องหลังของฉากที่มันักแสดงกำลังแต่งตัว สำหรับข้าพเจ้าเอง ข้าพเจ้าชื่นชอบในสิ่งที่เป็นธรรมชาติ ความเป็นวิถีชีวิตของนักแสดงที่มีมาตั้งแต่รุ่นเก่า ซึ่งในปัจจุบันหาได้้น้อยมากที่เราจะได้เห็นของการแสดงเช่นนี้

การประมวลผลอิทธิพลในการสร้างสรรค์

การประมวลผลทางศิลปกรรมที่นำมาสร้างสรรค์ได้เก็บรวบรวมข้อมูลและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องทั้งประวัติความเป็นมาการข้ามพันวัฒนธรรมไทยจีน จุดเริ่มต้นที่ก่อกำเนิดอุปากรเงินในประเทศไทย ทั้งเนื้อหาสาระมุ่งเน้นไปในอาชีพคนเล่นจ๊ว มีที่มาและความเป็นอยู่อย่างไรต่อระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ในปัจจุบัน และ ณ ปัจจุบันอุปากรเงินยังมีบทบาทไปในทิศทางไหน ก่อนสร้างสรรค์งานข้าพเจ้าได้ศึกษาข้อมูลเพื่อนำมาประมวลผลก่อนดำเนินการสร้างสรรค์ และเป้าหมายที่บรรลุให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพิ่มมากขึ้นผ่านความรู้สึกและไตร่ตรอง ด้วยภาษาทางจิตรกรรมที่ได้ข้อมูลอ้างอิงจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งโรงจ๊ว โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต

การสร้างสรรค์ผลงานครั้งนี้ได้ประมวลผลให้สอดคล้องกับวิธีการคิด และริเริ่มให้อยู่ในองค์ความคิดของข้าพเจ้า ทั้งการรูปแบบ และวิธีการนั้น ได้นำนักแสดงจ๊วเป็นสื่อกลางแนวความคิดทั้งหมด สอดแทรกกรรมวิธีในองค์ประกอบให้อยู่ในเรื่องวิถีชีวิตและสะท้อนชีวิตนักแสดงจ๊วโดยตรงสะท้อนชีวิตจ๊ว ทั้งทางตรงและทางอ้อมด้วยข้อมูลที่ข้าพเจ้าไปศึกษามาจากชีวิตของนักแสดงตามโรงจ๊วต่าง ๆ และข้อมูลที่กระทบอารมณ์ของข้าพเจ้ามากที่สุด คือข้อมูลที่ได้รับจาก สื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต มักถ่ายทอดชีวิตจ๊วเหมือนกำลังจะสิ้นสุดในไม่ช้า จึงนำความสะเทือนใจที่ได้รับนี้ มาถ่ายทอดเรื่องราวโดยวิธีการจิตรกรรมสีน้ำมัน ที่เกิดจากความคิดรวบยอดผ่านกระบวนการประมวลผลทางการสร้างสรรค์ศิลปกรรม

บทที่ 3

ขั้นตอนและกระบวนการสร้างสรรค์

ขั้นตอนการประมวลความคิด

การเริ่มต้นในการประมวลความคิดริเริ่ม เกิดจากที่ข้าพเจ้าเติบโตในใจกลางเมืองที่มีคนจีนไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก คู่เคียงกับเทศกาลที่เป็นที่นิยมของคนไทยเชื้อสายจีน ตั้งแต่เด็กข้าพเจ้าสังเกตเห็นโรงจิวตามตรอกซอกซอยในตลาดกึ่งเพชร และตามศาลเจ้าระแวกนั้น ทำให้ข้าพเจ้ามีความสนใจอยากรู้อยากเห็นถึงคนเล่นจิวนั้นมีที่มาเป็นอย่างไร ข้าพเจ้าได้เก็บข้อมูลและรวบรวมมาคิดวิเคราะห์ถึงเหตุและผลในการสังเกตการมาตลอด จากนั้นความคิดสร้างสรรค์ได้ชัดเจนเพิ่มขึ้น หลงใหลกับความงามของนักแสดงอุปรากรจีน ทั้งใบหน้า เสื้อผ้าการแต่งกาย ซึ่งขัดแย้งกับผู้ที่เข้ามาชมจิวด้านหน้าเวที มีจำนวนคนดูที่น้อยมาก ย้อนแย้งกับความงามของคณะจิวที่ทুমเทแต่งหน้าแต่งกายให้สวยงาม การแต่งกายแต่งหน้ามีหลายขั้นตอนมากและใช้เวลานาน แม้เป็นจิวถวายเจ้าไร้คนดู ข้าพเจ้าเกิดความสงสัยและสนใจในอาชีพนี้เพิ่มมากขึ้น เพราะการสนับสนุนจิวเริ่มลดน้อยลง ข้าพเจ้าจึงนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำศรธาตุเบื้องต้น ทั้งฉากหลังของเวที สิ่งของที่เชื่อมโยงกับสมัยใหม่และเก่า มาจัดองค์ประกอบกับตัวละครหลักคือนักแสดงจิวที่กำลังเคลื่อนไหวด้านหลังเวที ถ่ายทอดความรู้สึก ได้แก่ รูปทรง พื้นที่ว่าง น้ำหนักอ่อนแก่แสงและเงา สี และพื้นผิว ตลอดจนการแสดงออกของภาพผลงานที่มีลักษณะเป็นบรรยากาศยามเย็นและกลางคืน ใช้แสงเงาให้สอดคล้องกับอิทธิพลศิลปกรรมอิมเพรสชันนิสม์ มีกระบวนการแสดงออกแบบฉับไวและเฉียบพลัน สร้างบรรยากาศเสมือนที่ว่าสถานการณ์นั้นเพิ่งเกิดขึ้น โดยไม่คำนึงถึงความถูกผิดมากนัก เพื่อความหมายที่ข้าพเจ้าอยากถ่ายทอดสัมพันธ์ภาพระหว่างมนุษย์และวัฒนธรรมไทยจีน โดยใช้ภาษาของจิตรกรรมเพื่อเป็นสื่อกลางถ่ายทอดเรื่องราว ความคิด สื่ออารมณ์ความรู้สึกผ่านทัศนธาตุต่าง ๆ ที่ได้นำมาสร้างสรรค์ผ่านวิทยานิพนธ์ในชุดนี้

ภาษาและการใช้ภาษาของทัศนศิลป์

พลังอำนาจในการสื่อสารของภาษาทัศนศิลป์ “ตัวภาษา” ที่เทียบได้กับตัวอักษร คือ จุด เส้น สี น้ำหนักอ่อนแก่ หรือแสงเงา และพื้นผิว ส่วนที่สองคือ “วิธีการใช้ภาษา” เริ่มต้นตั้งแต่การสร้าง “รูปทรง” ซึ่งต้องคำนึงถึง “ที่ว่าง” ที่เกิดขึ้นไปพร้อม ๆ กันด้วย การกำหนด “รูปร่าง ขนาด สัดส่วน ตำแหน่งปริมาณ ของรูปทรง” รวมไปถึงกลวิธีต่าง ๆ ทั้งการ “การซ้ำ จังหวะลีลา ดุลยภาพและ เอกภาพ” จุด เส้น สี น้ำหนักและพื้นผิว คือ “ทัศนธาตุ” นั่นคือ “ธาตุ” เบื้องต้น หรือธาตุที่เป็น “รากฐาน” ซึ่งถ้าเราวิเคราะห์ ซึ่งไม่อาจจะแยกย่อยให้เล็กลงไปกว่านี้ได้อีกแล้ว ตั้งแต่บรรพกาลมาแล้วที่ศิลปินตระวันออกสำนึกในบทบาทสำคัญว่าทัศนธาตุเหล่านี้คือภาษาแห่งการแสดงออก เขาจึงได้ใช้เส้น สี และน้ำหนัก แสดงตัวออกมาเด่นชัด ผสานไปกับรูปทรงของสรรพสิ่งในการบอกเล่าเรื่องราวของความเชื่อ ความคิดเชิง “อุดมคติ” ต่างกับศิลปินตะวันตก ซึ่งถึงแม้สำนึกถึงบทบาทสำคัญของทัศนธาตุเช่นกัน แต่ด้วยรูปแบบของ “ความเหมือนจริง” ของศิลปะในยุคนั้น ทัศนธาตุจึงถูกซ่อนตัวอยู่ภายใต้รูปทรงของคน สัตว์ สิ่งของ ต้นไม้ ดอกไม้ อย่างแนบแน่นไม่แสดงตัวให้เห็นได้อย่างชัดเจน หรืออาจจะกล่าวในอีกนัยหนึ่งคือผู้ดูจะเห็นเรื่องราวและความหมายของผลงานก่อนที่จะสำนึกถึงบทบาทความสำคัญของทัศนธาตุซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของความสัมฤทธิ์ผล (อิทธิพล ตั้งโฉลก, 2550)

ทัศนธาตุที่ใช้ในการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์

ในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้าได้ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ หลักการร่วมกับอภิปรัชญาในงานศิลปกรรม ให้เป็นภาษาของจิตรกรรมโดยมีส่วนประกอบของทัศนธาตุต่าง ๆ ดังนี้

1. รูปทรง (Form)

ในการสร้างผลงานจิตรกรรมของข้าพเจ้า รูปทรงเป็นส่วนสำคัญเป็นอย่างมาก บ่งบอกถึงตัวละครของนักแสดงจิวและฉากหลังของเวทีให้สอดคล้องเป็นภาพเดียวกัน สร้างความครอบคลุม และเอกภาพให้ภาพผลงานมีความสมบูรณ์มากขึ้น รวมถึงท่าทางและลีลาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในโรงละครจิว มีทั้งท่าพักผ่อนในแบบเปลอ หรือท่าทางที่กำลังทำกิจกรรมการแต่งกายแต่งหน้า ข้าพเจ้านำรูปทรงที่สนใจมาสร้างองค์ประกอบกับฉากที่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่ข้าพเจ้าได้ไปเก็บข้อมูลมาสร้างรูปทรงในครั้งนี้ ผลงานจะมีความน่าสนใจและแรงดึงดูดเป็นอย่างมาก หากนำรูปทรงมาสร้างผลงานให้สมบูรณ์ในแต่ละภาพ

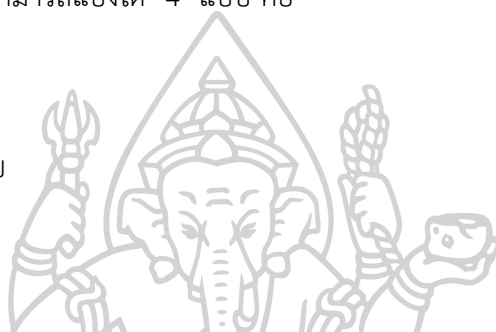

ภาพที่ 15 ภาพวิเคราะห์ทัศนธาตุรูปทรง ในผลงานจิตรกรรมของข้าพเจ้า

2. เส้น (Line)

การนำเส้นมาใช้ในผลงานเป็นส่วนที่สำคัญเช่นกัน เพราะเส้นเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญในการสร้างสรรค์ เส้นสามารถแสดงให้เกิดความหมายของภาพที่ต้องการแสดงให้ปรากฏ และให้ความรู้สึกของเส้น ที่ต้องการนำเสนอตามลักษณะของเส้นที่เป็นพื้นฐาน ได้แก่ เส้นตรง และ เส้นโค้ง ข้าพเจ้าได้สร้างสรรค์ผลงานด้วยการใช้เส้นแบบต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้สึกของระยะและทิศทางของเส้น เส้นเป็นสิ่งที่อยู่นอกรูปทรงและในรูปทรงของผลงาน เส้นในผลงานของข้าพเจ้าสามารถอยู่ในส่วนใดก็ได้ ไม่มีขีดจำกัดของทิศทางของเส้น รูปแบบของเส้นนั้นปรากฏอยู่รอบ ๆ ตัวเราเอง หรือผลงานสร้างสรรค์ต่าง ๆ สามารถแบ่งได้ 4 แบบ คือ

1. เส้นที่เกิดขึ้นจริง
2. เส้นเชิงนัย
3. เส้นที่เกิดจากขอบ
4. เส้นสมมติ

ภาพที่ 16 ภาพวิเคราะห์ทัศนธาตุของเส้น ในผลงานจิตรกรรมของข้าพเจ้า

3. สี (color)

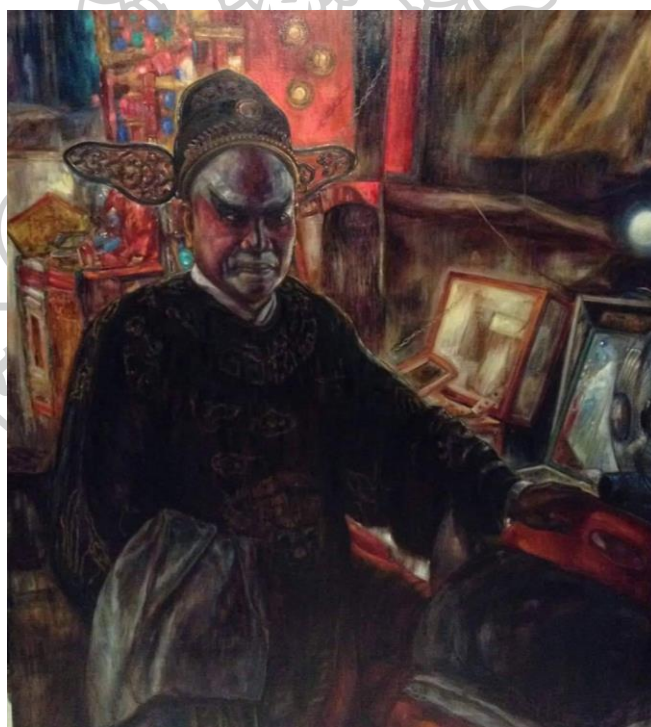
สี หมายถึง ปรากฏการณ์ที่แสงสองกระทบวัตถุแล้วสะท้อนคลื่นแสงบางส่วนเข้าตา เมื่อระบบประสาทตาประมวลผลจึงรับรู้ว่ามีขนาด รูปร่าง ลักษณะผิว และสีเป็นอย่างไร การที่เรา มองเห็นวัตถุที่มีสีต่าง ๆ นั้นเกิดจากการที่ผิวของวัตถุมีคุณสมบัติในการดูดกลืนและสะท้อนคลื่นแสง ได้แตกต่างกัน (ฉัตรชัย อรรถปักษ์, 2552) ลักษณะการใช้สีของผลงานข้าพเจ้า คือ การใช้สีที่อิงความ จริง และรับอิทธิพลการใช้สีของศิลปะอิมเพรสชันนิสม์มาเป็นส่วนประกอบในงาน สีในลักษณะความ จริงคือ สีที่ข้าพเจ้าได้มองจากตามากกว่ามองจากข้อมูลภาพถ่าย คือ สีในลักษณะของแสง สีที่เป็น แสงของไฟในโรงละครจี้ว มาสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบละครยาคาศที่สอดคล้องกับความจริงมาก ที่สุด มีลักษณะการใช้สีที่เบาและหนักตามบรรยากาศของภาพ ๆ นั้น ได้เข้าถึงการแสดงออกเรื่องแสง โดยใช้หลักทฤษฎีของแสงมาช่วยให้สีมีความกระจ่างสดใสยิ่งขึ้น ภายใต้การผสมผสานกับด้านรูปทรงที่ เกิดขึ้นด้วยสี แสงและเงา รวมทั้งแสงสะท้อนที่ตกทอดด้วย เป็นการแสดงเฉพาะตัวของข้าพเจ้า ทำให้ เกิดการแสดงออกทางศิลปะโดยไม่บังคับตัวเอง และสามารถปลดปล่อยทุกสิ่งทุกอย่างให้แสดงออกได้ อย่างอัตโนมัตินั่นเอง

ภาพที่ 17 ภาพวิเคราะห์ทัศนธาตุสี ในผลงานจิตรกรรมของข้าพเจ้า

4 . น้ำหนักอ่อนแก่ของแสงและเงา (Tone)

น้ำหนัก คือระดับความเข้มที่แตกต่างกันของค่าสี หรือความอ่อนแก่ของสีที่สายตาสามารถรับรู้ได้จากการมองภาพหรือวัตถุต่าง ๆ น้ำหนักกับงานทัศนศิลป์ มีอยู่ 2 ลักษณะ คือ น้ำหนักลงตา และน้ำหนักจริง เราสามารถนำมาใช้ในผลงานจิตรกรรมได้ทั้งสิ้น ตามลักษณะที่อยากให้น้ำหนักมีมิติ ให้เกิดรูปร่าง รูปทรง ทั้ง 2 มิติ และ 3 มิติ มิติลวง เช่นทำให้เกิดระยะ เกิดความรู้สึกตื้นลึก เรายังใช้ประโยชน์ของน้ำหนักในการเน้นให้เกิดความเด่น เกิดความน่าสนใจ โดยคำนึงถึงระยะน้ำหนักที่เกิดจากแสงสว่างและเงาจริงที่ปรากฏผิวของรูปทรงและกลุ่มมวลทั้งหมดของงาน และเราสามารถสร้างน้ำหนักเพื่อสร้างระยะของผลงานได้อีกด้วย แสงและน้ำหนักในผลงานของข้าพเจ้าเกิดจากแสงไฟประดิษฐ์หลังโรงจิวเป็นหลัก แสงและเงา คือความแตกต่างของน้ำหนักของสีที่ปรากฏบนวัตถุ เช่น แสงและเงา ปรากฏบนหลังฉากจิว สะท้อนมากระทบกับตัวละคร สร้างมิติและระยะให้ปรากฏมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 18 ภาพวิเคราะห์ทัศนธาตุน้ำหนักอ่อนแก่ของแสงและเงา ในผลงานจิตรกรรมของข้าพเจ้า

5 . พื้นผิว (Texture)

พื้นผิวในผลงานนั้นแสดงถึงลักษณะที่ปรากฏในวัตถุต่าง ๆ ในผลงานงานข้าพเจ้า แสดงออกของพื้นหลังนั้น ได้สร้างลวดลายมากกว่าการใช้พื้นผิวที่แข็งกระด้าง ลักษณะพื้นผิวจึงไม่ค่อยปรากฏในงานของข้าพเจ้ามากนัก เพราะงานของข้าพเจ้าคำนึงถึงแสงและเงามากกว่า พื้นผิวที่มีอยู่ในงานก็เป็นเพียงพื้นผิวของปลายพู่กันที่ไขว้ไปมาเหมือนภาพเขียนดินสอที่ขีดเขียนลงในกระดาษ แต่คือพู่กันที่ใช้มาสร้างเรื่องราวของวัตถุสิ่งของตามระยะของแสงและเงามากกว่า

ภาพที่ 19

ภาพวิเคราะห์ทัศนธาตุพื้นผิว ในผลงานจิตรกรรมของข้าพเจ้า

6 . พื้นที่ว่าง (space)

ที่ว่างในผลงานจิตรกรรมของข้าพเจ้านั้น คือ ว่างเพื่อสร้างบรรยากาศ หรือที่ว่างในวัตถุสิ่งของต่าง ๆ ล้วนแต่มีพื้นที่ว่างทั้งนั้น แล้วแต่ว่าพื้นที่ว่างนั้นจะมากน้อยเพียงใด เรากำหนดได้จากรูปทรงที่นำมาสร้างสรรค์ให้เกิดรูปแบบที่ต้องการ พื้นที่ว่างที่เห็นได้ชัดในผลงานของข้าพเจ้า คือ พื้นที่ที่ไม่แสดงรายละเอียดอะไรไว้เลย เช่น ฉากจั่ว ฉากผ้า ผนังปุน เป็นพื้นที่ว่างที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดในงานจิตรกรรมในชุดนี้

ภาพที่ 20 ภาพวิเคราะห์ทัศนธาตุพื้นที่ว่าง ในผลงานจิตรกรรมของข้าพเจ้า

7. มิติ (Dimension)

การใช้มิติเพื่อสร้างให้ผลงานงานมีความลึก และสร้างระยะใกล้ไกลในผลงานจิตรกรรม เมื่อระยะไหนไกล ข้าพเจ้าได้ใช้สีของบรรยากาศไปแทรกให้ส่วนนั้นไม่มีรายละเอียด ดังเช่นกับพื้นที่ว่างคือปล่อยพื้นที่นั้นให้ว่างเปล่าโดยการเน้นระยะหน้าหรือตัวละครหลัก ส่วนพื้นที่ว่างเพื่อสร้างมิติปล่อยให้บรรยากาศสร้างระยะใกล้ไกล ด้วยการขึ้นน้ำหนักของการวาดเมื่อเริ่มแรกของการสร้างสรรค์หรือเมื่อเริ่มวาด เราควรตระหนักรู้ว่าควรปล่อยพื้นที่ว่างสร้างบรรยากาศได้อย่างไร ดังเช่น การคลุมบรรยากาศโดยรวม แล้วจึงค่อย ๆ เน้นระยะ และมิติจะแสดงออกจากในทิศทางที่ข้าพเจ้าต้องการมาน้อยเพียงใด แล้วแต่องค์ประกอบของภาพนั้น ๆ

ภาพที่ 21

ภาพวิเคราะห์มิติในผลงานจิตรกรรมของข้าพเจ้า

อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์

1. อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์ ได้แก่ เฟรมไม้ ผ้าแคนวาส น้ำมันลินสีด สีน้ำมัน พู่กัน เกรียง แม่กยิงเฟรม ที่ตั้งการซึ่งผ้า คีมดึงลูกแม่ก กรรไกร คัตเตอร์
2. อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ กล้องถ่ายรูป คอมพิวเตอร์ สมุดสเก็ตช์ ดินสอ ปากกา

ภาพที่ 22 ภาพแสดงอุปกรณ์การสร้างสรรค์

วิธีการดำเนินการสร้างสรรค์

1. การหาข้อมูลและรวบรวมข้อมูล

ข้าพเจ้าได้รวบรวมข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตจาก Facebook ของนักแสดงเรื่องกำหนดระยะเวลาการแสดงของอุปรากรจีน และได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการถ่ายรูปเพื่อเป็นข้อมูล และศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักแสดงด้วยท่าทางต่าง ๆ ด้านหลังเวทีและพฤติกรรมของมนุษย์ที่เปลี่ยนไปอย่างไร ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีที่มีบทบาทสำคัญ

ภาพที่ 23 ภาพการกำหนดวันเวลาการแสดงอุปรากรจีน ทาง Facebook เพจต่าง ๆ

2. การสร้างภาพร่าง

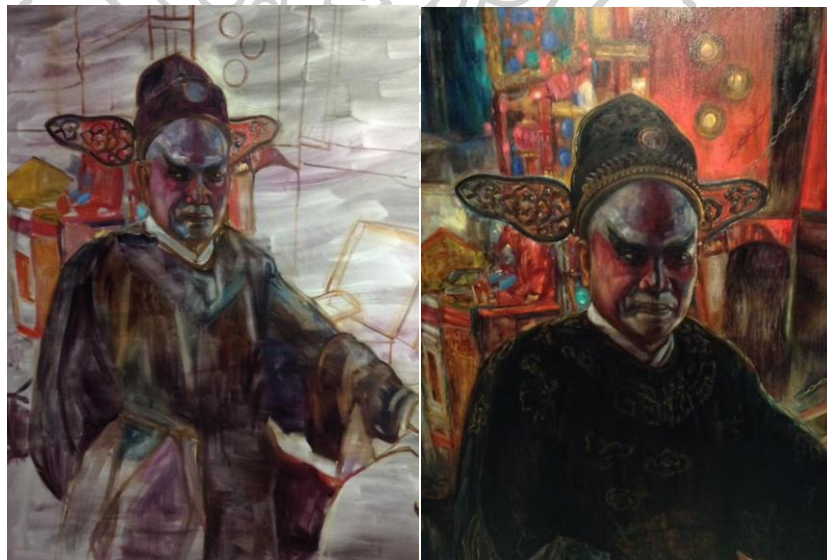
ข้าพเจ้ารวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกตจากพฤติกรรมของนักแสดงอุปรากรจีน แล้วหาความหมายของสัญลักษณ์เทคโนโลยีสมัยใหม่ให้มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมภายนอก ด้วยเหตุผลและผลของบุคคลแต่ละบุคคล แล้วนำบุคคลนั้นมาร่างภาพกับสัญลักษณ์ที่มีความหมายอย่างละเอียดด้วยทัศนคติและจินตนาการที่ข้าพเจ้าได้สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ ด้วยการร่างภาพในสมุดสเก็ตช์ แล้วนำภาพร่างมาลงสเก็ตช์ สีน้ำมันบนผ้าใบเพื่อสังเกตสีที่ใช่และฝึกฝนเกิดความเชี่ยวชาญในการทำสเก็ตช์ในทุก ๆ ครั้ง บางวิธีการข้าพเจ้าได้สเก็ตช์ และตัดต่อลงในโปรแกรมตัดต่อภาพด้วยคอมพิวเตอร์ (Adobe Photoshop) เพราะปรับเปลี่ยนแสงเงาให้ดูเหมาะสม และหาความหมายของวัตถุเพื่อเชื่อมโยงกับพฤติกรรมของนักแสดงความเป็นสมัยใหม่และสมัยเก่ามาเชื่อมโยงกัน

ภาพที่ 24 ภาพการร่างภาพบนเฟรมผ้าใบกับผลงานจริง

3. การสร้างสรรค์ผลงานจริง

ข้าพเจ้าได้จัดเตรียมอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ให้ครบวัดขนาดของภาพร่างก่อน แล้วจึงวัดขนาดของผ้าใบให้เหมาะสม ร่างภาพบนผ้าใบ จัดองค์ประกอบภายในภาพ ลงสีของพื้นหลังหรือลงสีคนก่อนก็ได้แล้วใช้สีโทนกลางที่ไม่เข้มเกินไปและไม่เบาเกินไป เพื่อสร้างจุดสนใจให้กับวัตถุแล้วครอบคลุมสีด้วยบรรยากาศทั้งหมด ทิ้งไว้ให้แห้งนิดหน่อยแล้วจึงเติมรายละเอียดต่าง ๆ จนงานสมบูรณ์

ภาพที่ 25 ภาพการสร้างสรรค์จริง

4. เทคนิควิธีการในการสร้างสรรค์

การรองพื้นเป็นสีบรรยากาศ เพื่อถ่ายต่อการร่างภาพและขึ้นรูปโดยรวมการรองพื้นนั้นใช้สีที่ค่าน้ำหนักที่ไม่เข้มเกินไปหรือไม่อ่อนเกินไป หรือเป็นไปตามบรรยากาศของแต่ละบรรยากาศและเวลาที่ต้องการของภาพ

การร่างภาพ เมื่อภาพสเก็ทซ์ ที่เสร็จสมบูรณ์ก็มาร่างภาพด้วยสีน้ำมันบนผ้าใบ เหมือนกับร่างภาพบนกระดาษใช้วิธีการเดียวกัน จัดองค์ประกอบให้เป็นเอกภาพเดียวกัน

ขั้นตอนการลงสีบรรยากาศข้างหลัง ต้องผสมสีที่เตรียมไว้ตามสีบรรยากาศที่ต้องการ อาทิ สีฉากหลัง สีมันหลังเวที สีผนังที่อยู่บริเวณโรงงิ้ว หรือไม่มีเรื่องราวข้างหลัง จะเป็นสีที่มีเพียงโทนเดียว การผสมสีนั้นผสมสีด้วยเกรียง มีน้ำมันมันลินสีดเป็นส่วนผสมในการลงสี เพื่อให้สีมีความลื่นขึ้น

เมื่อสีของบรรยากาศแห้งแล้ว ผสมสีที่ต้องการไว้เยอะ ๆ ตามวัตถุประสงค์ของสีนั้น และลงพื้นโดย หากลงโดยรวมถ้าสีที่แห้งแล้วจะไม่สามารถมาแต่งหรือเพ่งเติมได้ อาจเพิ่มเติมได้แค่รายละเอียดบางจุดเท่านั้น และการแทรกสีบรรยากาศให้ดูมีความสมบูรณ์

ภาพที่ 26

ภาพวิธีการสร้างสรรค์ในผลงานจริง

ขั้นตอนการติดตั้งจัดวางผลงาน

ภาพที่ 27 ภาพการติดตั้งผลงาน

ผลงานศิลปะของข้าพเจ้ามีขนาดใหญ่และเป็นรูปแบบ 2 มิติ บนผ้าใบ สีเหลี่ยมจัตุรัส การนำเสนอด้วยการแขวนติดบนผนัง ในพื้นที่กว้างและโล่งโปร่งสบาย มีทิศทางในการรับแสงได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงความสมบูรณ์โดยรวมทั้งหมด เช่น เฟรมแนวตั้งแนวนอน เฟรมใหญ่เฟรมเล็ก อยู่ใกล้กันมีความสมบูรณ์มากมายเพียงใด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุป

การสร้างสรรคผลงานจิตรกรรมต้องอาศัยข้อมูลและวิธีการต่างๆ เพื่อสร้างสรรคให้ผลงานมีการพัฒนาที่ดีขึ้น ทั้งการเก็บข้อมูลจากกล้องถ่ายรูป การหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต การพูดคุยกับนักแสดงเพื่อแลกเปลี่ยนวิธีการคิดริเริ่มกว่าจะได้เป็นนักแสดงอุปรากรจีนนั้นไม่ง่ายอย่างที่คิด ภาวะความกดดันภายในสังคมต่าง ๆ ที่ส่งผลให้คณะเริ่มน้อยลงเรื่อย ๆ หากทำความเข้าใจในข้อมูลที่ได้มีการกำหนดแนวเรื่องที่ต้องการนำเสนอและมาสร้างสรรคก็ง่ายมากยิ่งขึ้น ทำให้เข้าถึงกระบวนการต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง เพราะการถึงข้อมูลความจริงทำให้ได้คิดวิเคราะห์และนำมาสังเคราะห์ด้วยวิธีการของข้าพเจ้าก่อนนำมาข้อมูลมาสร้างสรรคในรูปแบบที่ต้องการได้อย่างสมบูรณ์

บทที่ 4

การวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์

การสร้างสรรคผลงานวิทยานิพนธ์ภายใต้หัวข้อ “ภาพสะท้อนจากวิถีชีวิตของอุปรากรจีน” มีการดำเนินการสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ จนถึงผลงานวิทยานิพนธ์ เป็นการศึกษาตั้งแต่การสืบค้นหาข้อมูลก่อนเริ่มทำการ และเรียนรู้วิถีชีวิตของอาชีพจิวที่มีอยู่ในสังคม รวมไปถึงการเก็บข้อมูลจากสถานที่จริง เริ่มจากการถ่ายภาพนักแสดงที่อยู่ระหว่างทำการแสดง ด้านหลังเวที ก่อนการแสดงนั้นข้าพเจ้าได้พบปะพูดคุยเกี่ยวกับอาชีพของจิวจากคนเล่นจิว จำนวนงานที่ลดลงหรือเพิ่มขึ้นจากแต่ก่อนอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงาน และประมวลผลจากความคิดริเริ่มก่อนการเก็บข้อมูล และนำข้อมูลทั้งภาพถ่าย ข่าวสาร และการสนทนา มาสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ ดังต่อไปนี้

ผลงานการสร้างสรรค์ช่วงก่อนวิทยานิพนธ์

ผลงานชุดนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการเก็บข้อมูลต่าง ๆ นำมาประมวลผลเพื่อคิดวิเคราะห์และค้นหาความเป็นเอกลักษณ์ในการสร้างสรรค์รูปแบบและแรงบันดาลใจกับลักษณะของงาน จุดมุ่งหมาย ทักษะ และประสบการณ์ ตลอดจนความพอใจของผู้สร้างสรรค์ เกิดจากการทดลองและหาความรู้อ้างอิงจากสิ่งต่าง ๆ มาเชื่อมโยงกับทัศนคติของผู้สร้างสรรค์รวมเข้าด้วยกันอย่างพอเหมาะ หรือนำข้อมูลที่ได้มาจัดองค์ประกอบใหม่ เพื่อให้องค์ประกอบสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผลงานช่วงแรกก่อนวิทยานิพนธ์

ความคิดริเริ่มของช่วงแรกในการสร้างสรรค์ผลงานเกิดจากข้าพเจ้าสนใจในกายภาพของนักแสดงจิว ทั้งชุดที่สวมใส่ เสื้อผ้าที่มีลวดลายงดงาม และแสงไฟประดิษฐ์ที่กระทบลงกับสภาพแวดล้อมหลังโรงจิว เกิดความงามด้วยตาที่เข้าไปสัมผัสก่อนการเก็บข้อมูล หลังโรงจิวนั้นมีทั้งแสงและเงาทำให้เกิดรูปร่าง รูปทรง สีที่ผสมผสานบ่งบอกลักษณะยามค่าคืนทำให้เกิดการตัดกันระหว่าง คนกับสิ่งของ อาทิ ฉากจิว อุปกรณ์การแสดง ราวแขวนชุดจิว องค์ประกอบทั้งหมดนี้อยู่หลังโรงจิวกับนักแสดงที่ซุ่มน เป็นบรรยากาศที่คุ้นเคยก่อนการแสดงจิวจะเริ่มต้น ข้าพเจ้าได้นำข้อมูลที่รวบรวมในช่วงแรกวิทยานิพนธ์มาสร้างสรรค์ผลงานดังต่อไปนี้

ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1 - 2 เป็นการสร้างสรรค์ผลงานแรกเริ่มในการเก็บข้อมูลเบื้องหลังเวทีการแสดงจึงเว้นเติมไปด้วยนักแสดงที่กำลังแต่งหน้าและแต่งตัว เตรียมพร้อมสำหรับการแสดงที่กำลังเกิดขึ้นในไม่ช้า ข้าพเจ้าเห็นถึงสัมพันธ์ภาพระหว่างสิ่งของอุปกรณ์การแสดงและคนผสมผสานกันด้วยวิถีชีวิตคนเล่นจิว อลม่านุ่นวายเป็นเรื่องที่ชินชาและครั้นครั้นไปด้วยกัน เติมไปด้วยสีสันทั้งคนและบรรยากาศโดยรอบ มีทั้งเสียงหัวเราะและหยอกล้อระหว่างรอเวลาการแสดง บวกกับแสงไฟยามค่ำคืนสะท้อนกับชุดจิวดูแล้วสลัว ส่องแสงกระทบวัตถุและสะท้อนคลื่นแสงบางส่วนเข้าที่ตา ข้าพเจ้าเลือกใช้การเห็นเพียงแสงของไฟที่ตกกระทบมาที่ชุดและนักแสดง มาสร้างสรรค์ผลงานที่ได้รับอิทธิจากลัทธิอิมเพรสชันนิสม์มาสร้างสรรค์ผลงานในชุดนี้ ด้วยการป้ายสีแต่ไม่ค่อยเกลี่ยสีมากนัก คลุมโทนสีบ่งบอกลักษณะยามค่ำคืน สร้างความรู้สึกระยิบระยับแพรวพราวโดยไม่ได้เกลี่ยให้ภาพเหมือนจริงมากแต่ใช้ลักษณะการแทรกที่มองเห็นในส่วนต่าง ๆ การใช้สีที่บางเล็กน้อยและการลงสีหลายชั้นเพื่อสร้างความลึกความทับซ้อนกัน

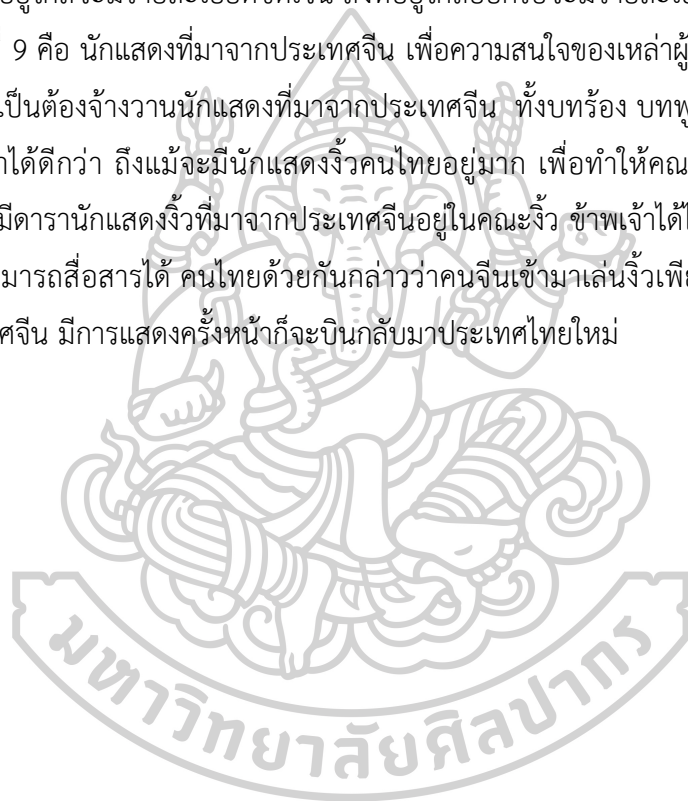
ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3 - 5 การสร้างสรรค์ผลงานในชุดนี้ ข้าพเจ้าได้เก็บข้อมูลด้วยภาพถ่ายของนักแสดง เป็นลักษณะของการแอบถ่ายรูปภาพที่เปลือยและผ่อนคลายเป็นในขณะนั้น ต้องการให้ภาพที่ได้เป็นธรรมชาติมากที่สุด เลือกใช้นักแสดงเพียงหนึ่งคนเท่านั้น จะเห็นได้ว่าคนเล่นจิวมีทั้งเด็ก วัยกลางคน และคนแก่ ชุดที่สวมใส่มีทั้งชุดธรรมดาและชุดอุปการจิว ข้าพเจ้าได้เก็บข้อมูลตั้งแต่ก่อนขึ้นแสดงและระหว่างแสดงอยู่จนเข้ามาพักด้านหลังของเวที ภาพชายแก่ที่กำลังพักผ่อนและมีท่าทางที่เปลือยมีผ้าฉากจิวในส่วนของหลังเวทีเป็นพื้นหลัง สะท้อนกับแสงไฟด้านหลังเวทีส่องแสงทะลุผ้าเข้า บอกถึงหลังโรงจิวได้เป็นอย่างดี การใช้สีของ 3 ชิ้นนี้ ข้าพเจ้าเลือกใช้สีที่ไม่ฉูดฉาดและคลุมโทนสีไปในทิศทางเดียว สีที่ใช้มีน้ำหนักร้อนแก่จนระดับกลาง ๆ ให้น้ำหนักความเข้มที่ใกล้เคียงกันและให้ภาพกลมกลืนกับบรรยากาศในขณะนั้น

ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 6 - 8 การสร้างสรรค์ผลงานใน 3 ชิ้นนี้ ได้มีเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น ในการเก็บข้อมูลภาพถ่ายนั้นข้าพเจ้าได้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยที่เป็นเรื่องปกติของคนทั่วไป เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในทุกสาขาอาชีพไม่เว้นแต่คณะอุปการจิวยังต้องพึ่งพาโลกของอินเทอร์เน็ตเพื่อโปรโมทการแสดงให้คนเข้ามาติดตามการแสดงอยู่เรื่อย ๆ เทคโนโลยีทำให้การสื่อสารได้สะดวกสบายไม่ว่าจะทำอะไรอยู่ไหน แต่ในขณะเดียวกันความสะดวกสบายนั้นได้ทำลายขนบธรรมเนียมบางอย่างไปจากการที่ผู้ชมนั่งดูจิวอยู่หน้าเวทีก็กลายเป็นการเผยแพร่ทางโทรทัศน์หรือบนจอโทรศัพท์ที่ไม่ได้อรชรสเท่าดูของจริง หมายถึงความนิยมของการดูจิวลดน้อยลงเมื่อเข้าเทคโนโลยีได้แทรกแซงเข้าในชีวิตประจำวันมากขึ้น

ลักษณะการใช้สีของผลงานชุดนี้เป็นการใช้เส้นมากำหนดรูปแบบซึ่งเป็นองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญในการสร้างสรรค์ เส้นสามารถแสดงให้เกิดความหมายของภาพและให้ความรู้สึกได้ตาม

ลักษณะไม่ว่าจะเป็น เส้นตรง เส้นโค้ง ผสมผสานกันอย่างลงตัว เส้นมีอยู่ทุกพื้นที่ที่ต้องการแสดงให้ วัตถุประสงค์มีรายละเอียดมากขึ้น อาทิ หนดคราของชายแก่ รายละเอียดของเส้นอยู่บนเสื้อผ้า ลักษณะ ของเส้นสร้างความรู้สึกได้หลายรูปแบบ ทั้งตัดกันไปมา มีความสวยงามตามความคิดและจินตนาการ ของผู้สร้างสรรค์

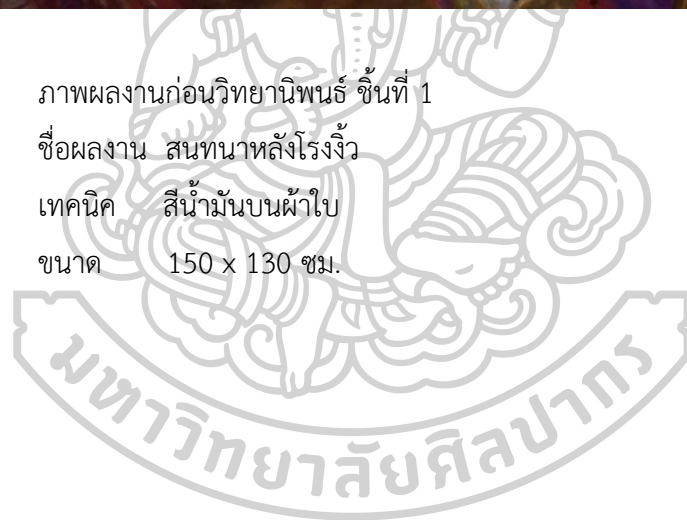
ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ขั้นที่ 9 - 10 การสร้างสรรค์ผลงานในชุดนี้ข้าพเจ้าเลือกใช้ ทัศนศิลป์เข้ามาในการเลือกลักษณะของรูปภาพ คือ การใช้ความลึก และ มิติ ช่วยให้ผลงานมีระยะ มากขึ้นและความตื้นลึกหนาบางเป็นการเขียนภาพเลียนแบบลักษณะของบรรยากาศในธรรมชาติ กล่าวคือ สิ่งที่อยู่ใกล้จะมีรายละเอียดชัดเจน สิ่งที่อยู่ไกลออกไปจะมีรายละเอียดลดลง นักแสดงที่อยู่ใน ผลงานขั้นที่ 9 คือ นักแสดงที่มาจากประเทศจีน เพื่อความสนใจของเหล่าผู้ชมแม่ยกและความนิยม ที่มากขึ้น จำเป็นต้องจ้างวานนักแสดงที่มาจากประเทศจีน ทั้งบทร้อง บทพูด คนจีนนั้นสามารถสื่อ ทำนองออกมาได้ดีกว่า ถึงแม้จะมีนักแสดงจิวคนไทยอยู่มาก เพื่อให้ทันคณของตนโดดเด่นและมี ชื่อเสียง ต้องมีดารานักแสดงจิวที่มาจากประเทศจีนอยู่ในคณะจิว ข้าพเจ้าได้ไปพูดคุยกับแสดงจิวเลย ได้พบว่าไม่สามารถสื่อสารได้ คนไทยด้วยกันก็กล่าวว่าคนจีนเข้ามาเล่นจิวเพียงบางครั้งคราว เที่ยวกั ก็กลับไปประเทศจีน มีการแสดงครั้งหน้าก็จะบินกลับมาประเทศไทยใหม่

ภาพที่ 28

ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1
ชื่อผลงาน สนทนาหลังโรงงิ้ว
เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ
ขนาด 150 x 130 ซม.

ภาพที่ 29

ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2

ชื่อผลงาน ชุสมน

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 220 x 120 ซม.

ภาพที่ 30

ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3

ชื่อผลงาน เด็กอ้วน

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 80 x 130 ซม.

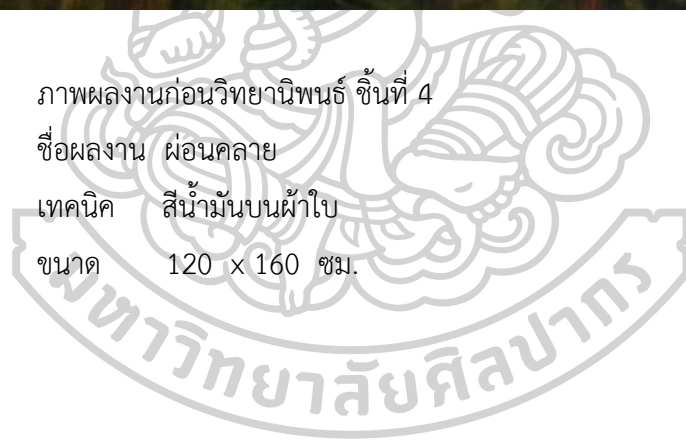

ภาพที่ 31 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 4

ชื่อผลงาน ผ่อนคลาย

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 120 x 160 ซม.

ภาพที่ 32

ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 5

ชื่อผลงาน หลังมาน

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 150 x 130 ซม.

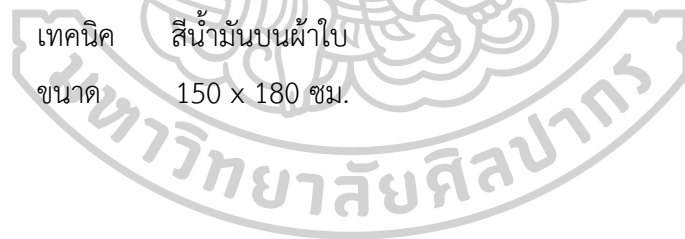
ภาพที่ 33

ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 6

ชื่อผลงาน หลังโรง

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 150 x 180 ซม.

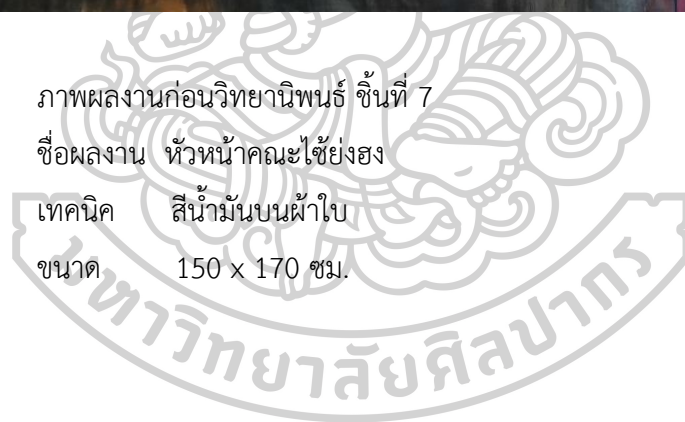
ภาพที่ 34

ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 7

ชื่อผลงาน หัวหน้าคณะไฉ่ย่งฮง

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 150 x 170 ซม.

ภาพที่ 35

ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 8

ชื่อผลงาน ช่างผ่อนคลาย

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 170 x 130 ซม.

ภาพที่ 36

ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 9

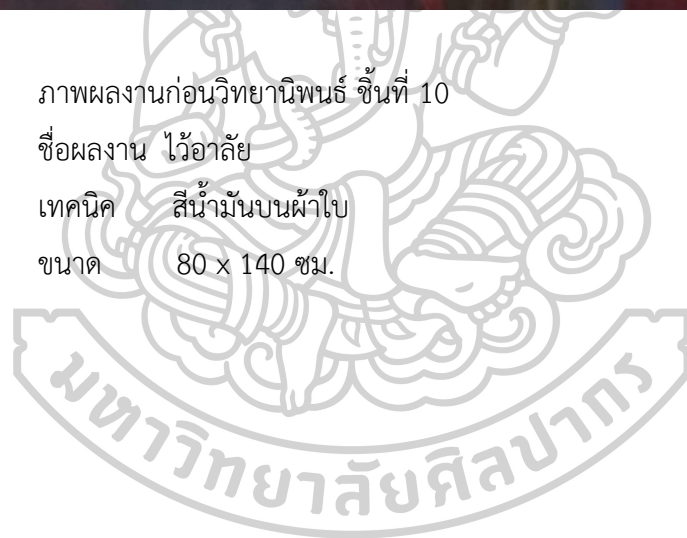
ชื่อผลงาน ในชุดลำลอง

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 180 x 200 ซม.

ภาพที่ 37 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 10
ชื่อผลงาน ไว้อาลัย
เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ
ขนาด 80 x 140 ซม.

ผลงานการสร้างสรรควิทยานิพนธ์

ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ ข้าพเจ้าได้นำเสนอเรื่องราววิถีชีวิตของนักแสดงอุปรากรจีนในหลายแง่มุมอันสืบเนื่องมาจากการหาข้อมูลการสร้างสรรคผลงานก่อนวิทยานิพนธ์จากการวิจัยผลงานต่าง ๆ ผลงานได้บอกเล่าเรื่องราวความเป็นจริงของชีวิตที่ดิ้นรนอยู่ในโรงงิ้วเป็นอาชีพของพวกเขาตลอดหลายสิบปี ข้าพเจ้าสนใจผู้ที่เล่นงิ้วเป็นอาชีพ อาชีพงิ้วหรือคนเล่นงิ้วสะท้อนอัตลักษณ์จีนในสังคมไทย เป็นการแสดงอัตลักษณ์หรือตัวตนที่เป็นจีนเข้ามาบทบาทโดยวิเคราะห์จากสิ่งอ้างอิงและความจริงในอาชีพงิ้วและทั้งคณะอุปรากรจีน

ข้อมูลต่าง ๆ ที่นำมาสร้างสรรค เกิดจากความคิดต่อยอดจากผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ การเข้าถึงข้อมูลที่ชัดเจนขึ้นนั้น เกิดจากสภาพเศรษฐกิจที่แสดงต่อสื่อต่าง ๆ เข้ามามีบทบาทสำคัญให้สังคมไทยไม่ค่อยนิยมชมกึ่งงิ้วเท่าที่ควร บวกกับการต่อต้านการแสดงงิ้วระแวกแถวคอนโดที่ปลูกสร้างใหม่ ร้องเรียนว่างิ้วเป็นที่น่ารำคาญให้คนระแวกนั้น อันสืบเนื่องจากสถานการณ์โควิด 19 ที่กำลังระบาดหนักในขณะนี้ ทำให้การแสดงงิ้วต้องหยุดลงชั่วคราวจากที่ไม่ค่อยมีงานก็ไม่มีงานเลย ทุกอาชีพได้รับผลกระทบจากโรคระบาด อาชีพงิ้วเป็นเพียงหนึ่งอาชีพที่ได้รับผลกระทบเหมือนกัน โรคระบาดที่ลุกลามมาที่ประเทศไทยทำให้ทุกอาชีพที่มีการรวมตัวกันต้องทำงานอยู่ที่บ้าน ไม่จำเป็นต้องออกจากบ้าน ทำให้คณะงิ้วที่ทำการแสดงที่ประเทศมาเลเซียกลับประเทศไม่ได้ต้องติดค้างนานนับเดือน ส่วนงิ้วที่อยู่ในประเทศไทยอยู่แล้วก็ไม่สามารถทำการแสดงที่ไหนได้เลย อันสืบเนื่องจากมาตรการของรัฐบาลทุกคนต้องร่วมมือกันไม่ให้โรคระบาดแพร่เชื้อได้อีก ถึงเชื้อจะเบาบางลง การแสดงงิ้วก็ต้องดำเนินต่อไป จากสภาพเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น ทำให้คณะงิ้วต้องต่อสู้ดิ้นรนเพื่อทำการแสดงนั้นต่อ คนเล่นงิ้วส่วนมากเล่นงิ้วกันทั้งครอบครัว หากไม่มีการจ้างวานการเล่นงิ้วคนเล่นงิ้วก็จะมีรายได้ ไม่ต่างอะไรกับคนตกงานไร้ความหวังต่าง ๆ ทำให้ต้องผันตัวเองไปทำประกอบอาชีพอื่นร่วมด้วย อาทิ ขายก๋วยเตี๋ยว อาหารตามสั่ง หรือกลับไปเย็บผ้าและรับจ้างทั่วไป ผลงานวิทยานิพนธ์ในชุดนี้ข้าพเจ้าได้สะท้อนสภาพสังคมในปัจจุบันของอาชีพงิ้ว และได้เห็นถึงทัศนคติในมุมมองของผู้สร้างสรรค ผ่านกระบวนการสร้างสรรคจากผลงานที่ผ่านมา จนถึงผลงานวิทยานิพนธ์ มีการพัฒนาทางด้านรูปแบบต่อเนื่องไปตามลำดับต่อไปนี้

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1 - 2 การสร้างสรรคผลงานในชุดนี้ ข้าพเจ้าได้บอกเล่าเรื่องราววิถีชีวิตของคนเล่นงิ้วภายใต้เบื้องหลังฉากงิ้ว สะท้อนความเป็นอยู่และวัฒนธรรมบริบททางสังคมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพงิ้ว ความสัมพันธ์ของครอบครัวเห็นถึงความสำคัญของการแสดงงิ้วและพยายามต่อสู้เพื่อการดำรงอยู่ในปัจจุบัน ช่วงเวลาที่ข้าพเจ้าได้เก็บรวบรวมข้อมูลนั้น เป็นช่วงเวลาที่ยากลำบากของอาชีพงิ้วเพราะต้องเจอสภาพเศรษฐกิจที่แย่มาจากโรคระบาดโควิด 19 ที่ลุกลามอยู่ในขณะนี้และยังไม่สิ้นสุด แต่ชีวิตความเป็นอยู่ของงิ้วต้องดำเนินต่อไป ข้าพเจ้าได้แสดงถึงสัมพันธ์ภาพระหว่างคนงิ้วและการใช้ชีวิต มีความเชื่อมโยงกับสิ่งของเครื่องใช้ อุปกรณ์การแสดง และผ้าใบที่เก่าถูกใช้งาน

มากจนนับครั้งไม่ถ้วน การใช้โทนสีในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ ใช้สีให้สมจริงเข้ากับบรรยากาศที่หม่นมัวบางส่วน และมีแสงไฟประดิษฐ์ด้านหลังฉากมาสร้างสีสนให้คลุมเครือไปในทิศทางเดียวกันราวกับเหตุการณ์เกิดขึ้นเพียงชั่วขณะให้ผลงานมีบรรยากาศของชีวิตจริงแสดงถึงความสุข ความทุกข์ผสมผสานกันอย่างลงตัว ทั้งเหตุการณ์เรื่องราวต่าง ๆ ที่แสดงด้านหลังเวทีนั้นบ่งบอกถึงวิถีชีวิตของอุปกรจักรเงินผ่านการสร้างสรรค์ผลงานใน 2 ชั้นนี้

ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3 - 4 ผลงานชุดนี้แสดงถึงความงามของนักแสดงจิว เบื้องหลังฉากมานกว่าจะมาเป็นนักแสดงจิวได้นั้นไม่ใช่เรื่องง่าย ศาสตร์ของการเล่นจิวต้องใช้พลังในร่างกายอย่างมหาศาล ต้องฝึกร้องฝึกพูดท่าทางอยู่หลายปีกว่าจะได้โอกาสแสดงจริง นอกจากลีลาารายรำ การเคลื่อนไหวของผู้แสดงแล้ว เสื้อผ้า เครื่องแต่งกายก็เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว จะเห็นได้ว่านักแสดงทั้งหญิงและชาย ส่วนมากจะสวมบทบาทในแบบเดิม ๆ เป็นนางเอกก็เป็นนางเอกอยู่ทุกเรื่องที่แสดง เป็นชายแก็ก็เป็นชายแก็อยู่ทุกเรื่อง ความเป็นเอกลักษณ์นั้นสำคัญมาก เพื่อให้ผู้ชมจำบุคลิกและตัวแสดงได้ง่ายเหมาะกับการชมจิวแล้วเข้าใจง่ายขึ้น การสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ข้าพเจ้าสื่อให้เห็นถึงบุคลิกของนักแสดงแต่ละคน แสดงออกทางใบหน้าและสายตา เหมือนการรับรู้การมองเห็นในแขนงจิตรกรรมมองความงามผ่านความรู้สึก ความงาม ความน่าเกรงขาม เป็นภาพลักษณ์ของคนเล่นจิวที่ติดตัวไปตลอดที่สวมใส่ชุดจิว ข้าพเจ้าได้รวบรวมข้อมูลผ่านความรู้สึกของผู้สร้างสรรค์ด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะข้าพเจ้าได้มาเยี่ยมชมนักแสดงด้านหลังเวทีหลายครั้ง ก็จดจำบุคลิกแต่ละท่านได้ดี อันเนื่องกับบทแสดงแต่ละบทบาทที่ได้รับ

ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 5 - 7 ชาวจิวจะมีเทพที่นับถือต่างกันไปตามประเภทของจิว แต่มีเทพองค์หนึ่งที่จิวทุกประเภทให้ความเคารพเหมือนกันหมด เพราะถือเป็นเทพผู้อุปถัมภ์ เทพองค์นี้ถูกเรียกว่า สี่เสิน

สี่เสิน มีรูปลักษณะเป็นเด็กอ่อน บางทีจะสร้างให้มีมือกำทองคำ สี่เสินนอกจากจะเป็นเทพที่นักแสดงจิวให้ความเคารพแล้ว ยังถูกนำมาใช้ในการแสดงบทเด็กอ่อนอีกด้วยในสมัยโบราณกำหนดว่าหน้าเวทีจะนำสี่เสินไปแสดงยังงี้ก็ได้แต่เมื่อเข้ามาหลังเวทีต้องวางคว่าหน้าลง หรือถ้าอยู่ในท่านอนหงายต้องมีผ้าปิดหน้าสี่เสินไว้ สาเหตุเพราะสี่เสินได้รับความเคารพจากทุกคนในคณะ เวลาที่เจอหน้าจึงต้องคารวะทุกครั้ง ดังนั้นเพื่อหลีกเลี่ยงความยุ่งยากจึงกำหนดให้วางคว่าหน้าหรือหาผ้ามาปิดไว้เท่ากับว่าต่างคนต่างมองไม่เห็นกันและกัน ถึงคารวะสี่เสินก็มองไม่เห็นอยู่ดี ผลงานสร้างสรรค์ในชุดนี้ได้นำเสนอเรื่องราวของความศรัทธาของนักแสดงก่อนขึ้นทำการแสดงในทุกครั้ง ดังนั้นเพื่อหลีกเลี่ยงความยุ่งยากจึงกำหนดให้วางคว่าหน้าหรือหาผ้ามาปิดไว้เท่ากับว่าต่างคนต่างมองไม่เห็นกันและกัน ถึงคารวะก็มองไม่เห็นอยู่ดี (دنۇفل سىرىتراننى) ก่อนขึ้นแสดงนักแสดงต้องไหว้พ้อแก่ในคณะทุกครั้งหรือทำการสักการะเทพสี่เสิน แล้วแต่เทพต่าง ๆ ที่คณะแต่ละคณะนับถือเพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการแสดงให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผลงานทั้ง 2 ชั้นนี้ได้เชื่อมโยงของความศรัทธาที่มีความเคารพนับถือ

ต่อเทพ บ่งบอกถึงความเก่าแก่และขนบธรรมเนียมประเพณีที่ได้สืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ทำให้คนเล่นจิ้งทุกคนมีความเชื่อมั่นและความศรัทธาต่ออาชีพนี้มาโดยตลอด

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 8 เมื่อครั้งที่ข้าพเจ้าได้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำงานสร้างสรรค์ในลักษณะเป็นภาพถ่ายเพื่อบันทึกเป็นความทรงจำของข้าพเจ้าด้วย สิ่งที่ทำให้เกิดแรงบันดาลใจในผลงานชิ้นนี้ คือ ภาพนักแสดงอาวุโสได้ทำการสอนบทร้องและการออกเสียงให้แสดงสาวเป็นการออกเสียงภาษาจีน ข้าพเจ้าได้ยืนดูอยู่นาน เกิดความประทับใจในการเรียนรู้ไปในตัว การเล่นจิ้งนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะต้องฝึกฝนจนกว่าจะชำนาญต้องใช้เวลาหลายปี ผลงานชิ้นนี้แสดงถึงความรักความเมตตาต่อคนในคณะจิ้งด้วยกัน เพื่อส่งเสริมให้คณะจิ้งได้ต่อลมหายใจนี้ไปสู่รุ่นลูกรุ่นหลาน เพราะ ชีวิตคือละคร ละครสะท้อนชีวิต สาระนั้นบันทึกที่ถ่ายทอดชีวิต ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีคิดของชาวจีนผ่านรูปแบบการแสดงอันงดงามที่เรียกว่า “จิ้ง”

ภาพที่ 38

ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1

ชื่อผลงาน ครอบครัวคนจิว หมายเลข 1

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 200 x 180 ซม.

ภาพที่ 39

ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2

ชื่อผลงาน ครอบครัวคนจิว หมายเลข 2

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 200 x 180 ซม.

ภาพที่ 40

ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3

ชื่อผลงาน นางเอกละครจิว

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 80 x 90 ซม.

ภาพที่ 41

ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 4

ชื่อผลงาน ก่อนการแสดง

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 80 x 90 ซม.

ภาพที่ 42

ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 5

ชื่อผลงาน ความศรัทธา หมายเลข 1

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 130 x 200 ซม.

ภาพที่ 43

ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 6

ชื่อผลงาน ความศรัทธา หมายเลข 2

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ขนาด 110 x 130 ซม.

ภาพที่ 44 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 7
ชื่อผลงาน ความศรัทธา หมายเลข 3
เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ
ขนาด 150 x 110 ซม.

ภาพที่ 45 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 8
 ชื่อผลงาน สอนการออกเสียง
 เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ
 ขนาด 170 x 160 ซม.

ปัญหาและวิธีการแก้ไข

การสร้างสรรคผลงานวิทยานิพนธ์ ภายใต้หัวข้อ “ภาพสะท้อนจากวิถีชีวิตของอุปรากรจีน” เป็นการสร้างสรรค์ตั้งแต่ความสนใจของผู้สร้างสรรค์ตลอดจนนักแสดงจิวที่ให้ความร่วมมือต่าง ๆ เป็นอย่างดี ทั้งบทสัมภาษณ์และการถ่ายรูปนักแสดงจิว ทำให้ข้าพเจ้าได้ข้อมูลมาสร้างสรรค์เป็นไปอย่างราบรื่น กระบวนการสร้างสรรค์ข้าพเจ้าได้พัฒนาและแก้ไข เพื่อให้ผลงานได้แสดงออกในรูปแบบเชิงศิลปะเพื่อสะท้อนวิถีชีวิตคนจิวที่อยู่หลังม่าน และความมุ่งหมายให้ได้ผลสัมฤทธิ์ตามที่ผู้สร้างสรรค์นั้นต้องการ ข้าพเจ้าได้สรุปกระบวนการสร้างสรรค์และวิธีการแก้ไขไว้ดังต่อไปนี้

ปัญหาการสร้างสรรคในรูปแบบของการเก็บข้อมูลภาพถ่ายนั้น เกิดจากหลังเวทีของคณะจิวส่วนมากมีพื้นที่การใช้สอยน้อยมาก บางครั้งก็ล้นออกมาด้านข้างเวทีและใต้ถุนเวที ไม่เพียงพอต่อคนในคณะได้ใช้สอย ทำให้การเก็บข้อมูลภาพถ่ายเป็นไปด้วยความยากลำบาก ทำให้การถ่ายภาพได้แต่ระยะใกล้ ๆ เพราะพื้นที่ในการเข้าไปยืนในจุดนั้นประชิดกับนักแสดงมากจนเกินไป ภาพถ่ายเลยออกมาผิดเพี้ยนและผิดสัดส่วนมาก เพราะบางครั้งการถ่ายภาพก็ไม่สามารถโฟกัสสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ นักแสดงส่วนมากทำกิจกรรมด้านหลังเวทีอยู่ตลอดเวลา ทั้งแต่งหน้า เปลี่ยนชุด เดินหมุนเวียนเข้าออกจากหน้าเวทีและหลังเวที ความซุกซมนวุ่นวายเกิดขึ้นในทุก ๆ ขณะ

ปัญหาการสร้างสรรคของผลงานจิตรกรรม ผลงานส่วนมากที่ทำการสร้างสรรค์ในรูปแบบจิตรกรรม ส่วนมากเกิดจากการใช้สีให้ตรงกับเป้าหมายของผู้สร้างสรรค์ ผลงานที่ข้าพเจ้าต้องการนำเสนอเป็นรูปแบบของไฟประดิษฐ์ยามค่ำคืน ภาพจิตรกรรมอาจมีปัญหาในการสร้างสรรค์ เพราะบางครั้งสีที่ได้ก็มีติดจนเกิดไปในเชิงจิตรกรรม บางครั้งก็สว่างเกินไป ต้องปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบที่ต้องการให้มากที่สุด

การแก้ไขปัญหา ที่มาของปัญหา คือ ภาพถ่ายที่ได้มาผิดสัดส่วนไปบ้าง เมื่อมาสร้างสรรค์ผลงานจริง ข้าพเจ้าทำการร่างภาพเพื่อยืดและขยายส่วนใดส่วนหนึ่งให้ฟิกเกอร์คนถูกสัดส่วนมากกว่านี้ เพราะภาพที่ได้มาไม่สามารถตอบใจหทัยว่าเป็นข้อมูลที่ดี ทุกข้อมูลมีความผิดพลาดบ้างเป็นข้อมูลที่ดีบ้าง แต่เราต้องรู้จักนำมาเพื่อประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ตรงจุดและถูกต้อง เพื่อเป็นประสบการณ์การแก้ไขปัญหามาในภายหน้าต่อไป

บทที่ 5

บทสรุป

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์หัวข้อ “ภาพสะท้อนจากวิถีชีวิตของอุปรากรจีน” จัดขึ้นจากการคิดวิเคราะห์ความสนใจและแรงบันดาลใจที่มีต่ออุปรากรจีนกับนักแสดงจิวที่ยังมีอยู่ในสังคมไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อสะท้อนมุมมองและทัศนคติผ่านรูปแบบ เนื้อหา ทางจิตรกรรมมาถ่ายทอดเรื่องราวจากชีวิตของคนเล่นจิวในปัจจุบัน ศึกษาทางชาติพันธุ์ไทยจีนและความเป็นมา ความสำคัญและพัฒนาการของจิว การแสดงจิวมีพัฒนาการและปรับเปลี่ยนอยู่เรื่อยมา จากฐานะสิ่งบูชาเทพเจ้ากลายเป็นสิ่งสร้างความบันเทิงแก่ชาวจีน รวมถึงสร้างสำนึกรวมในความเป็นจีน รวมทั้งสอดแทรกคำสอนเกี่ยวกับการทำความดีแก่สังคม ในปัจจุบันจิวหรือคนเล่นจิวได้ต่อสู้ดิ้นรนในการรักษาวัฒนธรรมประเพณีจากรุ่นสู่รุ่นรักและศรัทธาในอาชีพของตน ยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ทำให้ศิลปะการแสดงจิวประสบภาวะเสื่อมถอยอย่างรวดเร็ว จากเทคโนโลยีและความสะดวกสบายทำให้คนจิวเป็นการแสดงที่ไม่ค่อยนิยมในปัจจุบัน จากสถานะเศรษฐกิจที่ทรุดหนักและโรคระบาดเข้ามา อาชีพจิวได้รับความเดือดร้อนมาโดยตลอด ข้าพเจ้าได้ถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ที่ประสบพบเจอมาจากสัมผัสสภาพของอาชีพจิวและวิถีชีวิตที่อยู่ภายใต้หลังม่าน ฉากที่กั้นระหว่างบทละครที่แสดงและบทละครของชีวิตจริง ได้รวมอยู่ด้วยกันผ่านนักแสดงอุปรากรจีนนี้ และการแสดงสวยงามอ่อนนัยยะมากมายที่ผ่านการตกผลึกจากภูมิปัญญาชาวจีนจากรุ่นสู่รุ่นจวบจนถึงปัจจุบัน แสดงให้เห็นถึงคุณค่า และสามารถผ่านกาลเวลาได้นานถึงปัจจุบัน

ข้าพเจ้าได้เก็บรวบรวมข้อมูลการสร้างสรรค์ ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์จนถึงกระบวนการสังเคราะห์ เพื่อนำเสนอผลงานจิตรกรรมสะท้อนวิถีชีวิตของอุปรากรจีนนำเสนอสู่สาธารณชนได้อย่างภูมิใจ กระบวนการสร้างสรรค์นั้นอาจประสบปัญหาบ้างเล็กน้อย แต่ได้รับความเมตตาจากหัวหน้าคณะจิว ใช้อย่างอง และนักแสดงของทุกคณะที่ข้าพเจ้าได้เข้าไปขอข้อมูลเพื่อทำการสร้างสรรค์ในผลงานจิตรกรรมครั้งนี้ เพื่อส่งเสริมวิทยานิพนธ์การถ่ายทอดผ่านผลงานจิตรกรรมของข้าพเจ้าอาจเป็นประโยชน์ไม่มากนักน้อยให้แก่ผู้ที่ศึกษาในอนาคต

รายการอ้างอิง

- mgronline.com. (2564). **ผลกระทบในปัจจุบันของคณะจิ๋ว**, Retrieved from <https://mgronline.com/online/section/detail/9620000063555>
- mthai.com. (2564). **จิ๋ว – ในวันที่อ่อนแรงและโรยรา**, Retrieved from <https://mthai.com/tell/114727.html>
- OPERA, P. (2551). **Chinese Opera in Thailand : จิ๋วในประเทศไทย**. Retrieved from <http://beijingopera-rpk.blogspot.com/2014/01/chinese-opera-in-thailand.html>
- ฉัตรชัย อรรถปักษ์. (2552). **องค์ประกอบศิลปะ: กรุงเทพฯ:วิทย์พัฒน์**
- เขาวลี ชุมคำ. (2562). **หลั่มานก็มีบทบาทเข้มข้น เส้นทางชีวิต..นักแสดงจิ๋ว**, เดลินิวส์ Retrieved from <https://www.dailynews.co.th/article/711068>
- ฐานเศรษฐกิจ. Retrieved from <https://www.thansettakij.com/content/wow/416227>
- دنุพล ศิริตรานนท์. **เล่าขานผ่านจิ๋ว**, บริษัท ส.เอเชียเพรส 1989 จำกัด.
- ปริดา อัครจันทโชติ. **การข้ามพันวัฒนธรรมของสื่อการแสดงจิ๋วในประเทศไทย**, Retrieved from <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/44439>
- ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์. (2547). **ประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันตก, วาดศิลป์. อัตลักษณ์จีนในสังคมไทยจากวรรณกรรมไทย**, Retrieved from <https://www.lib.ku.ac.th/KUCONF/2555/KC4913001.pdf>
- อารี สุทธิพันธ์. (2516). **ศิลปะนิยม**, บริษัทสำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
- อิทธิพล ตั้งโฉลก. (2550). **แนวทางการสอนและสร้างสรรค์จิตรกรรมชั้นสูง**, กรุงเทพฯ: กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ล้นจี บางขุนทด
วัน เดือน ปี เกิด	05 มกราคม 2535
สถานที่เกิด	จังหวัดนครราชสีมา
วุฒิการศึกษา	โรงเรียนกิงเพชร เขตราชเทวี กรุงเทพฯ วิทยาลัยอาชีวศึกษา อาชีวศิลป์ เขตดุสิต กรุงเทพฯ ปริญญาตรี คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัย ศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	160/261 หมู่บ้านเทพประทาน หมู่ 5 ถนนบางกรวย-ไทรน้อย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี 11130
ผลงานตีพิมพ์	2013 การแสดงผลงานศิลปกรรม ต้นโพธิ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ณ หอศิลป์เจ้าฟ้า 2013 การแสดงงานจิตรกรรมอาร์ตซิงซิง เซ็นทรัลพระราม 9 2014 การแสดงงานการประกวดจิตรกรรมร่วมสมัยพานาโซนิค ครั้งที่ 16 2014 การแสดงงานการประกวดจิตรกรรมโตชิบา นำสี่ที่สี่สู่ชีวิต 2014 การแสดงงานนิทรรศการศิลปนิพนธ์ หอศิลป์ PSG มหาวิทยาลัย ศิลปากร 2015 การแสดงงานการประกวดจิตรกรรม UOB ผ่านระบบดิจิทัล